

ĐÀ NẴNG

Năm thứ 64 - Số 8695

Chỉ số: 2778 ISSN 1859 - 087X

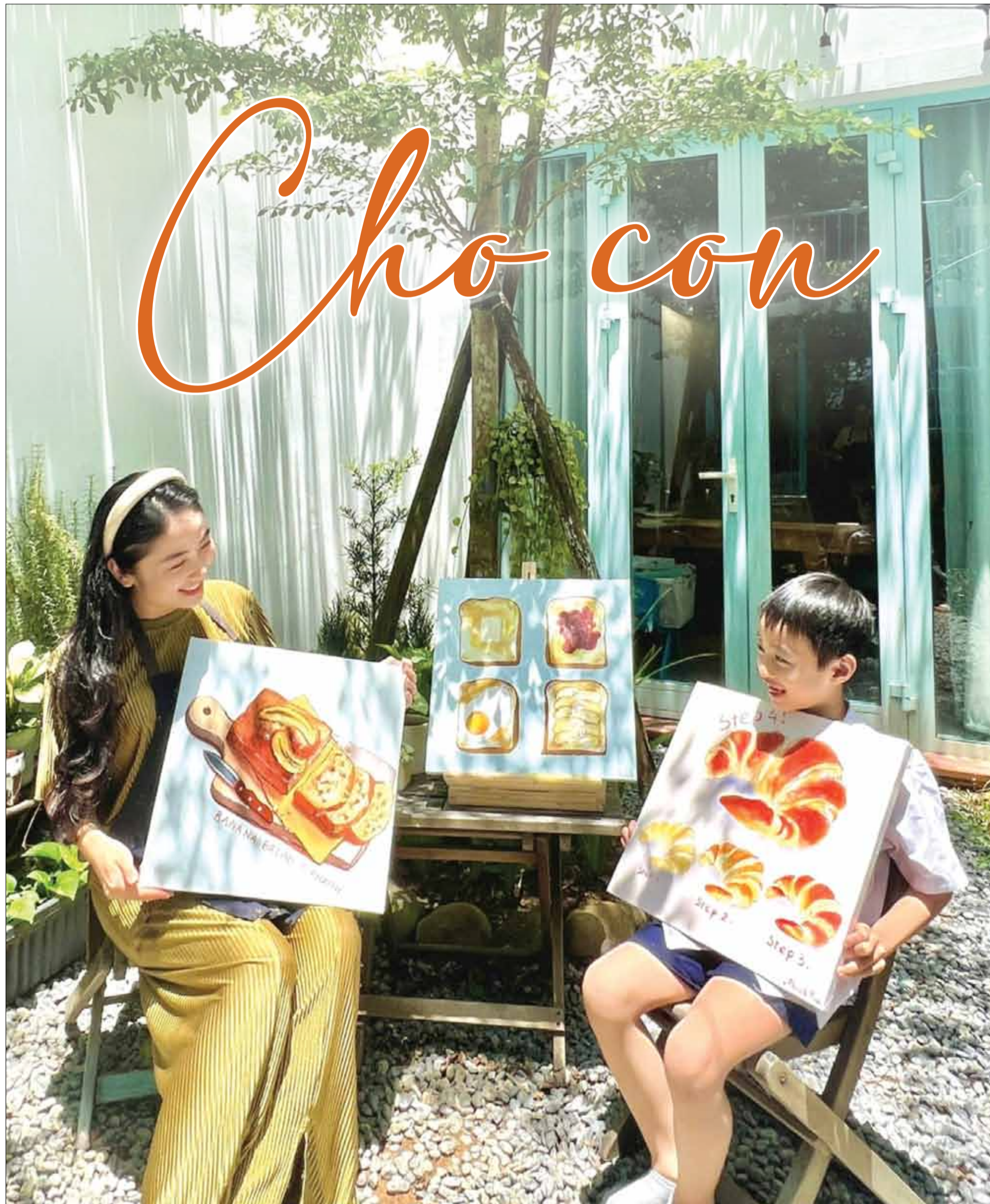
Chủ Nhật 8-9-2024

(6 Tháng Tám, Giáp Thìn)

www.baodanang.vn

www.baodanang.vn/english

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG **cuối tuần**

Hầu hết phụ huynh hiện nay đều ủng hộ, hỗ trợ con nuôi dưỡng niềm đam mê của bản thân thông qua các môn năng khiếu. Bởi, đây là nền tảng để các em có những trải nghiệm nghệ thuật thú vị, bồi đắp tư duy thẩm mỹ và giúp các em thêm niềm vui sau giờ học chính khóa. TRONG ẢNH: Yêu thích mỹ thuật, mẹ con chị Phương Anh cùng tham gia Lớp vẽ Ngôi Nhà Nhỏ. Hai mẹ con không chỉ cùng nhau sáng tạo nên những bức tranh màu sắc, ngộ nghĩnh mà quan trọng hơn là còn có thời gian gắn kết bên nhau.

Ảnh: Lớp vẽ Ngôi Nhà Nhỏ

Chào năm học mới

HOÀNG SA

Bộ Chính trị vừa ban hành Kết luận số 91-KL/TW ngày 12-8-2024 về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4-11-2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Điều này càng khẳng định sâu sắc quan điểm xem giáo dục và đào tạo là "quốc sách hàng đầu", là sự nghiệp của Đảng, Nhà nước và của toàn dân.

Hơn 10 năm triển khai thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, quán triệt chỉ đạo từ các cấp, ngành, sự lãnh đạo trực tiếp và tập trung của Ban Thường vụ Thành ủy, UBND thành phố, ngành giáo dục và đào tạo, các trường và địa phương nghiêm túc triển khai nhiệm vụ từng năm học. Trong đó tập trung nâng cao chất lượng dạy và học, xác định các nhiệm vụ trọng tâm ở mỗi cấp, nhất là đối với các lớp mẫu giáo trên địa bàn, có biện pháp cụ thể và quyết liệt nhằm nâng cao chất lượng dạy và học.

Cùng với thành tích chung, ngành giáo dục và đào tạo thành phố những năm gần đây đạt những kết quả quan trọng, trong đó nổi bật là bảo đảm duy trì chất lượng dạy và học, nhất là sau thời gian Covid-19 bùng phát; hoàn thiện cơ sở vật chất trường lớp trong tất cả các cấp và các địa phương. Theo báo cáo của Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố, năm học 2023-2024, ngành giáo dục và đào tạo tiếp tục duy trì và giữ vững kết quả phổ cập giáo dục đúng độ tuổi. Tỷ lệ huy động trẻ đi học trong độ tuổi tiểu học trên địa bàn thành phố đạt 100%. Đây là kết quả nổi bật trong điều kiện đội ngũ giáo viên tại nhiều trường chưa ổn định, đặc biệt những khó khăn sau dịch và điều kiện cơ sở hạ tầng tại các xã nông thôn, vùng biển... Đội ngũ cán bộ, quản lý và giáo viên của thành

Học sinh Trường THCS Trần Quang Khải trong ngày khai giảng năm học mới 2024-2025.

Ảnh: L.P

phố cơ bản bảo đảm về số lượng và cơ cấu. Đà Nẵng là một trong số ít địa phương có tỷ lệ giáo viên đạt chuẩn cao. Công tác bồi dưỡng nâng cao chất lượng cho đội ngũ cán bộ, quản lý và giáo viên thường xuyên được quan tâm, chú trọng.

Việc xây dựng kế hoạch giáo dục và đào tạo của từng nhà trường, kế hoạch dạy cho từng môn học, hoạt động giáo dục chính và phụ khóa phù hợp điều kiện thực tế trên cơ sở bảo đảm mục tiêu, đáp ứng yêu cầu chung của chương trình giáo dục phổ thông. Ngành giáo dục và đào tạo tổ chức nhiều hoạt động dạy học, giáo dục phát triển năng lực thể chất cho học sinh; đa dạng hóa các hình thức học tập, tăng cường giáo dục kỹ năng sống; có nhiều mô hình mới, sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng, phát triển toàn diện học sinh. Các cơ sở giáo dục được tập trung đầu tư, đến nay hầu hết các trường trên địa bàn được bảo đảm nguồn ngân sách xây dựng mới, tu bổ và hoàn chỉnh các điều kiện hỗ trợ, nhất là chủ động, linh

hoạt trong việc giáo dục thể chất và kỹ năng hoạt động cho học sinh.

Mới đây, yêu cầu phát triển thành phố theo tinh thần Nghị quyết số 136/2024/QH15 của Quốc hội về tổ chức chính quyền đô thị và thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Đà Nẵng đã mở ra kỷ nguyên phát triển mới cho Đà Nẵng. Điều này đòi hỏi mỗi ngành, mỗi địa phương cần nhận thức đầy đủ về trách nhiệm và nhất là có quyết tâm chính trị mới, yêu cầu này cũng đặt ra những thách thức mới cho ngành giáo dục và đào tạo. Trước hết và quan trọng nhất là mỗi thầy cô, mỗi trường học ý thức sâu sắc hơn nữa sứ mệnh sư phạm của mình. Ngành giáo dục và đào tạo tự hào về những kết quả đạt được, nhưng cũng phải suy nghĩ về những mặt chưa làm được như mong mỏi của phụ huynh và lãnh đạo các cấp. Thu ngân sách và các lợi thế tự nhiên của thành phố không thể bằng các thành phố lớn, nhưng chúng ta hoàn toàn có thể đạt một tỷ lệ thi tốt nghiệp trung học loại

giỏi cao hơn kết quả hiện nay. Các trường phổ thông trung học có thể thảo luận một cách cụ thể và thẳng thắn về kết quả những năm vừa qua, đề xuất yêu cầu và biện pháp dạy và học phù hợp hơn nữa. Mục tiêu là năm học mới này, sẽ cải thiện thứ tự kết quả thi tốt nghiệp, nhất là các môn học chính.

Đà Nẵng có nhiều chính sách về giáo dục và đào tạo liên quan đến hỗ trợ người học, trong đó đặc biệt là chính sách miễn, giảm học phí được cả nước đánh giá cao và làm theo. Việc tập trung cải tạo, xây dựng mới trường, lớp cơ bản hoàn thành. Hầu hết cơ sở học tập được nâng cấp khang trang, tình trạng tạm bợ chấm dứt, điều kiện học tập được chú ý đầu tư. Thông qua các tổ chức đoàn và đội, nâng cao chất lượng sinh hoạt, nhất là xây dựng hoài bão, ý thức công dân, trách nhiệm của người đoàn viên trong việc hình thành lý tưởng và kỹ năng sống. Nhà trường là nơi quan trọng nhất hình thành nên nhân cách, cho nên đòi hỏi sự tận tụy giảng dạy của thầy cô. "Thần giáo - lấy mình làm gương để dạy người" bao giờ cũng có ý nghĩa hàng đầu trong việc hình thành ý chí, lòng tự trọng và nhất là tinh thần ham học hỏi nơi học sinh.

Các nhiệm vụ và mục tiêu nhằm phát triển Đà Nẵng nói chung đều không tách rời yêu cầu nâng cao chất lượng dạy và học của ngành giáo dục. Sẽ không có những kỹ sư công nghệ, kỹ sư vi mạch bán dẫn đạt trình độ cao nếu ngành giáo dục không cung cấp các sinh viên thật sự giỏi cho trường đại học. Một Đà Nẵng hiện đại, năng động với khát vọng trở thành thành phố mang yếu tố đô thị thương mại tự do, trung tâm tài chính quốc tế... điều này cũng có nghĩa ngay từ bây giờ ngành giáo dục và đào tạo phải đi trước. Trong các yêu cầu, việc chuẩn bị nguồn nhân lực chất lượng cao của ngành giáo dục và đào tạo bao giờ cũng là nhân tố có tính tiên quyết tạo nền tảng bền vững trong sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

Đ.L.H

⌚ Nghĩ

ĐỖ LAN HƯƠNG

Nhận nhiệm vụ chuẩn bị nội dung sinh hoạt chuyên đề cho chi bộ hướng đến việc triển khai thực hiện Chỉ thị số 34-CT/TU của Ban Thường vụ Thành ủy Đà Nẵng, ngắm nghĩ về 10 biểu hiện của tình trạng né tránh, đùn đẩy, không làm đúng, đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn của một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, tôi quyết định đặt bút viết về hai chữ "Trách nhiệm".

Có thể hiểu, trách nhiệm là nhiệm vụ phải gánh vác (theo Từ điển Tiếng Việt). Trách nhiệm của đảng viên - đây hoàn toàn không phải là một chủ đề mới mà là một nội dung mà Đảng, Chính phủ và nhân dân luôn coi trọng. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng luôn nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải nêu cao ý thức, tinh thần trách nhiệm. Chủ tịch Hồ Chí Minh giải thích: "Tinh thần trách nhiệm là gì? Là khi Đảng, Chính phủ hoặc cấp trên giao cho ta việc gì, bất kỳ to hay nhỏ, khó hay dễ, ta cũng đưa cả tinh thần, lực lượng ra làm cho đến nơi đến chốn, vượt mọi khó khăn, làm cho thành công" (Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.6, tr.345).

Trách nhiệm

Một khi đảng viên, công chức, viên chức nêu cao tinh thần trách nhiệm trong mọi hoàn cảnh, thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, có phương pháp làm việc khoa học, chủ động, sáng tạo, hết lòng, hết sức với công việc, nhiệm vụ được giao thì hoạt động công vụ tất yếu sẽ được hoàn thành một cách hiệu quả, bảo đảm chính xác, khách quan và công tâm. Hay nói cách khác, "trách nhiệm" là từ khóa mở ra thành công của quá trình cải cách hành chính, tăng cường kỷ luật, kỷ cương và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong tình hình mới.

Tinh thần trách nhiệm của những công chức, viên chức là đảng viên đang công tác trong các cơ quan, đơn vị nhà nước mang những nét đặc trưng của nền tảng tư tưởng, lý tưởng cách mạng mà Đảng lựa chọn. Đó là sự tuân thủ tinh tổ chức và tính kỷ luật; là những chuẩn mực trong mọi hành vi, lời nói, trong các hoạt động xã hội. Việc học tập, làm theo Bác về tinh thần trách nhiệm cần phải trở thành nhu cầu tự thân của mỗi đảng viên, công chức, viên chức để xứng đáng với chức danh, vị trí công tác hiện đang đảm nhận.

Trên góc trái mỗi tấm thẻ công chức đều in hình quốc huy thiêng liêng, đó có lẽ là lời nhắc nhở mỗi người về trách nhiệm đối

với đất nước, với nhân dân và với chính bản thân mình - với tư cách là một công dân. Có trách nhiệm với danh dự của cá nhân để không làm sai, không vụ lợi; có trách nhiệm với tổ chức, đơn vị để không ngừng phấn đấu vì sự phát triển chung và có trách nhiệm với Đảng, với nhân dân để kiên định lý tưởng cộng sản, giữ vững bản lĩnh chính trị, tích cực đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực và tệ nạn xã hội.

Để làm được điều đó, mỗi người đều phải trải qua quá trình phấn đấu, rèn luyện, tu dưỡng về nhận thức và hành động, tích cực, tự giác trong việc thực hiện nhiệm vụ được giao. Cùng với việc thể hiện vai trò tiên phong, gương mẫu, người cán bộ, đảng viên trong giai đoạn hiện nay cần ủng hộ những nhân tố mới - những người dám nói, dám làm, dám đấu tranh bảo vệ công bằng, lẽ phải và dám đương đầu khó khăn để đổi mới, sáng tạo vì công việc chung. Song song với đó, khi mắc phải thiếu sót, khuyết điểm phải thẳng thắn nhận trách nhiệm cá nhân, xác định rõ nguyên nhân để có biện pháp sửa chữa, khắc phục, không đổ lỗi cho khách quan, cho người khác; tích cực học tập nâng cao trình độ, kiến thức, năng lực toàn diện đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ; thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát và kiên quyết đưa ra khỏi bộ máy cơ quan Đảng,

Nhà nước những người thoái hóa, biến chất. Có như vậy mới chung tay thực hiện tốt công tác xây dựng Đảng, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý, chỉ đạo, điều hành và thực thi công vụ, củng cố niềm tin của nhân dân, vì nhân dân phục vụ. Đây cũng là mục tiêu mà Chỉ thị số 34-CT/TU mà Ban Thường vụ Thành ủy Đà Nẵng hướng đến.

Nếu trách nhiệm, sẽ không còn tình trạng né tránh, đùn đẩy; nếu trách nhiệm sẽ luôn làm đúng, đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn được giao. Từ đó, nếu trách nhiệm, việc học tập, làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh sẽ thực chất đi vào cuộc sống của mỗi cán bộ, công chức, viên chức, thể hiện trong từng việc làm cụ thể, hàng ngày chứ không chỉ dừng lại ở những bản kế hoạch, những dòng đăng ký thực hiện trên giấy. Và nếu trách nhiệm, mỗi cán bộ, công chức, viên chức đều hiểu - trước hết và trên hết - phải xứng đáng là công dân của nước Việt Nam - một đất nước với bề dày lịch sử hơn bốn ngàn năm dựng nước và giữ nước: "Có biết bao người con gái, con trai/ Trong bốn ngàn lớp người giống ta lứa tuổi/ Họ đã sống và chết/ Giản dị và bình tâm/ Không ai nhớ mặt đặt tên/ Nhưng họ đã làm ra Đất Nước" (đoạn trích *Đất nước* - Trường ca *Mặt đường khát vọng*, Nguyễn Khoa Điềm).

Đ.L.H

Thầy tôi

MAI ĐỨC LỘC

Tôi vẫn nhớ như in lời thầy Linh “Phải chấm dấu chấm trên chữ l”, và cố giữ lấy sự ngay thẳng tâm hồn. Cái dấu chấm ấy ngày nay ít còn ai viết, nhưng giọng thầy Linh của tôi vẫn mãi là lời dặn ân cần.

Ngôi làng bình yên

Quê tôi làng Bất Nhị (Điện Phước, Điện Bàn), hồi nhỏ tôi nghe ai đó giải thích “bất nhị” là không hai. Không hai lòng, không hai hàng, không hai tình yêu nước... Hình ảnh tôi nhớ nhất là cây đa Bình Long, gần nhà bà Mười Hàm, sáng chiều đi học trường xã, bảy giờ gọi là trường Kỳ Ngọc, tôi đều ngang qua cây đa cổ thụ ấy. Vừa có chút thần bí, linh thiêng vừa uy nghiêm đứng làm dấu cho việc ước khoảng đường còn lại để mỗi khi về đến nhà. Chếch xuống là ngôi nhà ngói tường trắng hình như là duy nhất trong làng của con trai ông Nghè Trần Quý Cáp. Cái chết lâm liệt của Cụ Trần được truyền tụng trong dân, dấu còn nhỏ nhưng bọn trẻ trong làng chúng tôi hầu như đứa nào cũng thuộc với lòng ngưỡng mộ. Bây giờ thấy những tấm hình bờ tre, ruộng lúa ở giữa có một ngôi nhà tranh ai cũng nao lòng về một thời ấm áp làng quê. Tôi có những đêm trăng thanh mười sáu, trẻ con trong làng chia thành hai phe đánh trận giả, thổi thì đu cả, có cục gạch làm máy truyền tin, có súng bởi lời gắn thêm cái cổ chai để cho tiếng nổ to và đanh hơn, còn “đạn” là những cục đất bệ vô tận... kết thúc trận chiến đấu ấy là mồ hôi mỗ kê ướt đầm, hỗn hển bình luận về chiến thắng và sự ngoan cường của đứa mỗ đó.

Hồi trước mốc bảy tuổi là vào tiểu học, trước đó thường bọn trẻ trong làng được qua một lớp không thuộc “chính ngạch” nhưng quan trọng gọi là “vỡ lòng”. Người khai tâm con chữ đầu tiên cho tôi năm sáu tuổi ấy là thầy Dũng ở xóm dưới. Cha tôi trong bộ đồ trắng đầy kính trọng dẫn tôi đến gặp thầy như đến gặp bậc tư tế. Thầy Dũng trẻ, hình như chưa lập gia đình nhưng rất nghiêm, đứa mỗ không viết tập là phải chịu quát mấy cái roi đầu đau điếng nhớ đời. Tụi tôi lớn lên, nhiều bạn thành danh, tôi nghĩ có phần đóng góp không nhỏ từ những bài tập viết đầu đời cùng với nỗi sợ nôm nớp cái roi đầu ấy.

Thời gian in đậm ký ức

Nghe kể nhà tôi ngày trước cũng vào loại đủ ăn nhưng khi tôi lớn lên thì nhà sa sút lắm. Công việc lớn nhất mà cha tôi được chịu chức trọn đời là... tọc trường, cha làm ruộng nhưng mộ đạo Phật, có cảm giác một công việc cha làm không bao giờ để đuôi là chép và đọc kinh hàng đêm. Cha thuộc hạng người “có chữ” ở làng, chữ đây là chữ nho. Quyền vớ được buộc gáy lời cả đoạn chỉ, cha gấp đọc để làm hàng. Ngạc nhiên của tôi là chữ ấy được viết từ trên xuống và từ phải qua. Cây bút lông có ống quản đậy, cái đĩa đất nhỏ làm nghiên, cục mực tàu được cha mài trên cái “nghiên” ấy. Thành thạo tôi được cha giao cho việc đọc một bài kinh bằng chữ quốc ngữ

Với học sinh, mỗi thầy cô luôn là chân trời kiến thức.

Ảnh: Tư liệu

Ai đó nói rằng thầy cô cũng giống như người chèo thuyền, nhiệm vụ của người học trò chân chính là phải biết quên người chèo thuyền kia. Đó là nói kiểu triết lý theo nghĩa mỗi người phải biết nâng mình, vượt qua kiến thức cũ. Đó là nói cao xa chứ nhớ Thầy là cái nhớ ân nghĩa con người. Trong các cái quên đáng chê trách nhất trên đời là quên ơn những người chèo thuyền đưa ta đến dòng sông kiến thức.

để cha chép lại bằng chữ nhỏ (còn gọi là chữ Hán). Mỗi tháng nhà ăn chay có khi tới mười ngày, nhiều khi không có chi ăn, cha lấy trái chuối mỗ chín vàng, cắt từng lát bỏ vào chén tương. Vậy mà ngon dễ sợ. Nhà lợp rạ, mùa mưa nước từ mái tranh ấy nhều xuống vàng khè, những bữa cơm quê nghèo hầu như ngày nào cũng dọn khoai, sắn... Không mấy khi thấy mẹ đi chợ trừ vài ngày giỗ kỵ và chuẩn bị Tết. Nghèo nhưng bình yên, cây trái quanh nhà, hàng tre khóm mít bao bọc lấy cha con tôi.

Sau 1963 chiến tranh ác liệt lan cả miền Nam, nhà tôi bị giặc đốt, mẹ tôi bị thương nặng, tôi được gửi về Quảng Hậu, một làng nhỏ ở phía dưới làng Giáp Ba (Điện An) ở với cậu Tám, một người có học nhưng chẳng làm chi được ngoài mấy sào ruộng. Thời gian tôi ở Quảng Hậu không nhiều, chỉ hơn năm nhưng đây là khoảng thời gian in đậm trong ký ức. Thuở ấy làng Quảng Hậu bình yên bên dòng sông Vĩnh Điện, hai bờ tre xanh ngật kéo dài bất tận, tôi được đi học “chính quy” trở lại sau một năm bỏ lỡ. Ngôi trường chỉ hai phòng học, tôi học lớp Bốn với thầy Đặng Linh.

Lớp học thời chiến tranh

Do chiến tranh nên lớp tập trung học sinh nhiều nơi, xa từ Bình Long xuống như tôi có mấy bạn, còn lại là trong làng Quảng Hậu ấy, học ngày một buổi. Tiếng trống trường cũng cũ kỹ như chính ngôi trường, tụi tôi bắt đầu vào lớp và ra về theo cái tiếng trống lẻ loi ấy. Giờ ra chơi hai lớp dồn lại trên sân chỉ hơn sáu chục bạn, nhưng thầy Linh là linh hồn cho tất cả. Nghe đâu thầy Linh là giáo viên của trường xã trên, do chiến tranh nên thầy về cái lớp lẻ này.

Không biết do cái tuổi ngoài năm mươi hay quy ước sư phạm thời ấy, thầy Linh gọi chúng tôi bằng con và xưng thầy. Một năm lớp Bốn ngắn ngủi nhưng những ngày học ở Quảng Hậu in đậm trong giấc mơ của tôi. Làng nghèo, cậu Tám càng nghèo,

nhà cậu có cây khế trái to như hai bàn tay úp, trái nhiều và hình như chẳng ai buồn hái. Nó rụng đầy gốc, thỉnh thoảng tôi leo hái một trái, sau này đọc đâu đó thấy câu “Trái khế chua cả mắt ai nhìn” mà nước miếng cứ tứa ra. Thấy tôi cắt lát khế năm cạnh chấm muối, cậu Tám thường la “Mi ăn nhiều đau bao tử đó”. Cho tôi nói thêm một lời về người cậu đặc biệt này. Cậu tốt với tôi và mẹ tôi quá chừng, những ngày mẹ tôi từ Đà Nẵng về thăm con, bao giờ cậu cũng nói mớ nấu cho nôi xôi. Xôi trắng dẻo chấm với chút muối mè. Con đã ăn nhiều món trên đời, nhưng cái đĩa xôi trắng ngày ấy của cậu cứ quẩn lẩn con không phai mờ. Cậu có hai thói quen là hút thuốc Cẩm Lệ, lá thuốc nhứt làm áo quần mấy đoạn lá nhỏ vào trong. Cậu quẩn thuốc rất đẹp, tròn quyn và cái cách ngậm điếu thuốc ấy mới đặc hiệu. Một bên môi, vừa nói chuyện, vừa phập phò. Khói thuốc trắng xanh quẩn đầy câu chuyện. Còn một thói quen nữa là cậu hay quét nhà, hờ là cậu cấm chổi lên quét, một ngày quét không biết bao nhiêu lần cái nhà tòn nhỏ xíu. Cậu hay nói “Đói cho sạch, rách cho thơm”, nhiều khi nghe mợ than “sạch trơn chớ có chi mà thơm”.

Từ ngôi nhà tôn ấy mỗi ngày tôi đi học một buổi, trường gần nhà chỉ cách một đám ruộng, đi bộ vài phút. Đời tôi có may mắn được học với nhiều thầy cô, mỗi người để lại trong tôi một ấn tượng nào đó. Dĩ nhiên là kiến thức và phong cách ngưng đọng lại làm nên hiểu biết cho tôi. Nhiều lần tôi nhắm mắt tất cả các thầy cô mà tôi may mắn được học, từ thầy Dũng, thầy Hỷ ngày đầu đến lớp cho đến thầy Cáp hướng dẫn cho tôi sau này, mỗi thầy cô là một chân trời. Ai đó nói rằng thầy cô cũng giống như người chèo thuyền, nhiệm vụ của người học trò chân chính là phải biết quên người chèo thuyền kia. Đó là nói kiểu triết lý theo nghĩa mỗi người phải biết nâng mình, vượt qua kiến thức cũ. Đó là nói cao xa chứ nhớ Thầy là cái nhớ ân nghĩa con người. Trong

các cái quên đáng chê trách nhất trên đời là quên ơn những người chèo thuyền đưa ta đến dòng sông kiến thức.

“Thầy Linh thương mình nhưt”

Thầy Linh hiền nhưng nghiêm, tôi chưa thấy thầy quát nạt bạn nào trong lớp, nhưng cái giọng của thầy khiến ai trong chúng tôi cũng bị thu phục một cách tự nhiên. Thầy giảng tất cả, từ cách trí cho đến toán đố những ẩn tượng hơn cả là những bài tập đọc và quốc sử. Thấy thuộc lòng gần như tất cả các môn, chẳng ai kiểm tra hay dự giờ nhưng thầy truyền đạt cho chúng tôi như cắt lòng mà để. Thầy dặn học bài, thầy bày cách giữ gìn vệ sinh. Cuộc đời có những điều mình nghe một lần mà nhớ, hơn thế là như một định hướng tâm hồn và cả ý thức hình thành tính cách cho mình. Thầy Linh giảng bài mà như nói riêng cho từng người trong lớp.

Cuộc sống với biết bao biến thiên, gần sáu mươi năm từ năm học ấy nhưng tôi không quên cái lần thầy dặn cả lớp: “Các con ạ, phải biết chấm cái dấu chấm trên chữ l một cách ngay ngắn, cũng như ai bắc nồi nấu cơm mà để lệch trên bếp kiếng thì thường lòng dạ người đó không ngay ngắn”. Tôi cũng nhiều năm nấu cơm trên bếp kiếng, cũng mỗi ngày viết chữ và bao giờ cũng vậy, tôi luôn nhớ “cái chữ là sự ngay ngắn của lòng dạ con người”. Một lần khác, trong bài học giữ gìn vệ sinh thân thể, thầy dặn mỗi lần vẩy tai “các con phải quay cái tai của vào phía tường, để không ai sơ ý va vào tay mà thùng màng nhĩ”. Đơn giản nhưng nó thành nguyên tắc cho tôi mỗi khi cần phải làm cái việc thường xuyên nho nhỏ này.

Tôi thường được thầy cho làm sơ-mi (cộng điểm hàng tháng), xong việc tôi mang đến nhà thầy ở gần cầu Giáp Ba (sát phía bắc Vĩnh Điện - Điện Bàn). Trước nhà thầy có bụi mía mưng, những thân mía mập ú vàng tươi, mỗi khi đến nhà như vậy, thầy thường thưởng cho tôi một đùm mía. Cầm đùm mía về nhà là chặng đường của niềm vinh quang, hạnh phúc, tôi mơ hồ “Thầy Linh thương mình nhưt”, ấy là tôi đoán chủ quan vậy, chú trong lớp còn có một số bạn khác cũng được thầy cho làm sơ-mi. Hình như thầy Linh không muốn cái công việc đầy tự hào này dồn lại cho riêng một ai. Tôi đã qua nhiều lần phát động, nhưng chưa bao giờ tôi thấy một sự thi đua ngầm ngầm nhưng đáng nhớ giữa các bạn học trong lớp như ngày đó.

Sau này chiến tranh ác liệt, ngôi trường nhỏ ấy cũng đóng cửa, thầy Linh tản cư ra Đà Nẵng, tôi cũng vậy. Tôi vẫn còn nhớ như in năm ấy, trên con đường quốc lộ 1, mẹ con tôi đi bộ từ Vĩnh Điện ra Đà Nẵng, gần tới chỗ cầu Cẩm Lệ, tôi chợt thấy thầy Linh dắt chiếc xe đạp ngang màu đỏ, gương mặt thất thần. Sau yên xe không phải chiếc cặp da cũ ngày nào mà là một cái bao lớn đồ đạc... Tôi gọi lớn “Thầy Linh”, thầy chỉ gật đầu nhẹ và đạp vội trên đường...

Mấy chục năm cuộc đời, qua biết bao cảnh ngộ, ở rất nhiều nơi, đến nhiều điểm, học nhiều trường, nhiều lớp, có những thầy bên cạnh trong tâm tưởng mình còn hơn nỗi nhớ. Thầy Linh dạy tôi thời tiểu học là người như thế.

M.D.L

ĐỒNG HÀNH VỚI CON

Kỳ vọng ít, kỳ công nhiều

TIỂU YẾN

Một năm học mới bắt đầu không chỉ là cơ hội để học sinh tiếp thu kiến thức mà còn là thời điểm khơi dậy niềm vui học tập và khuyến khích sự đổi mới, sáng tạo trong từng đứa trẻ. Để thúc đẩy điều này, thầy cô và cha mẹ cần trao đi sự quan tâm, thấu hiểu, thay vì đặt thêm “gánh nặng thành tích” lên vai các em...

Đừng tạo thêm áp lực cho trẻ

Cách đây không lâu, Bệnh viện Tâm thần Đà Nẵng tiếp nhận điều trị một bệnh nhi tên T. 10 tuổi với chẩn đoán rối loạn học tập. Bệnh nhi gặp khó khăn trong việc tiếp thu kiến thức hay thực hiện các kỹ năng học tập cơ bản. Dù đã trải qua chương trình giáo dục bậc tiểu học, T. vẫn gặp khó khăn trong việc nghe, hiểu nội dung sách giáo khoa. Bên cạnh đó, kỹ năng viết của em cũng “có vấn đề” khi thường xuyên lẫn lộn mặt chữ, khó viết một đoạn văn ngắn đúng ngữ pháp, chính tả. Chị Nguyễn Thị T.H (phường Nại Hiên Đông, quận Sơn Trà), mẹ T. cho biết chị chỉ thật sự nhận ra con mình có những dấu hiệu bất thường trong dịp hè năm nay. “Trước đây, tôi cứ nghĩ những vấn đề học tập của T. là do con thiếu chú ý hoặc lười biếng. Nhưng khi thấy con ngày càng gặp khó trong cả việc đọc, viết và đặt phép tính cộng, trừ, nhân, chia, tôi nhận ra con mình không như những đứa trẻ bình thường khác”, chị H. buồn bã nói.

Sau khi các bác sĩ chẩn đoán T. mắc chứng rối loạn học tập, chị H. đã nghiêm túc phân tích nguyên nhân và nhận ra trước đây mình đã quá kỳ vọng cũng như tạo áp lực cho

Mang lại một môi trường giáo dục với tinh thần kỳ vọng ít, kỳ công nhiều sẽ giúp trẻ có cơ hội phát triển toàn diện, hạnh phúc. TRONG ẢNH: Học sinh Trường THCS Trưng Nữ Vương (quận Hải Châu) tham gia hoạt động vui chơi, dã ngoại tại bãi biển Mỹ Khê. Ảnh: T.Y

con. Từ khi lên 4, sau một tuần học bán trú ở trường mẫu giáo, T. phải theo chân mẹ đến trung tâm ngoại ngữ, tham gia các lớp học đàn, cờ vua, toán tư duy, bơi lội... vào hai ngày cuối tuần. Lịch học dày đặc khiến cơ thể T. suy nhược, thiếu tập trung. Sau khi được bác sĩ tham vấn, chị H. thấy rằng mình đã đặt quá nhiều áp lực lên vai con với hy vọng giúp con phát triển toàn diện. Tuy nhiên, điều này chẳng những không mang lại kết quả như mong đợi mà còn gây ra sự căng thẳng và mệt mỏi cho con. Nhận thức được điều đó, chị bắt đầu thay đổi cách tiếp cận và điều chỉnh lịch trình học tập của T. Theo chị, việc đưa ra những thay đổi này không dễ dàng, nhưng chị tin rằng nếu giảm bớt lịch học và áp lực thành tích sẽ giúp con có cơ hội phát triển tốt hơn trong môi trường học tập.

Từ đầu năm đến nay, Bệnh viện Tâm thần Đà Nẵng tiếp nhận không ít bệnh nhi có biểu

Kỳ vọng ít, kỳ công nhiều và trên hết là sự hiểu biết cũng như đồng cảm sâu sắc từ cha mẹ, sẽ là chìa khóa để trẻ phát triển toàn diện và hạnh phúc trong suốt hành trình học tập, trưởng thành. Việc cha mẹ, thầy cô đặt quá nhiều kỳ vọng, áp lực lên con có thể gây ra những ảnh hưởng tiêu cực đến sức khỏe tinh thần và thể chất trẻ. Sự căng thẳng này làm giảm khả năng tập trung, hiệu quả học tập cũng như dễ khiến trẻ gặp các vấn đề tâm lý như lo âu, trầm cảm và rối loạn hành vi.

Bác sĩ **Đỗ Tuyết Nhi**, Khoa Tâm thần trẻ em, Bệnh viện Tâm thần Đà Nẵng

hiện rối loạn học tập mà nguyên nhân sâu xa xuất phát từ việc cha mẹ đặt quá nhiều kỳ vọng vào thành tích của con. Tại hội thảo khoa học “Rối loạn học tập đặc hiệu ở trẻ em” diễn ra vào tháng Tám ở Đà Nẵng, bác sĩ Đỗ Tuyết Nhi, Khoa Tâm thần trẻ em, Bệnh viện Tâm

thần Đà Nẵng cho rằng cần nhìn nhận trẻ rối loạn học tập khác với trẻ mang hội chứng tự kỷ hay khuyết tật trí tuệ để có biện pháp can thiệp sớm, kịp thời. Theo bác sĩ, trẻ bị rối loạn học tập thường có biểu hiện mệt mỏi, buồn chán, kém tập trung, dễ nổi nóng, cãi lời cha mẹ, thầy cô dẫn đến thành tích học tập giảm sút. Trong khi đó, tâm lý chung của cha mẹ là mong muốn con học giỏi nên vô tình gia tăng thêm áp lực lên con. Để hỗ trợ điều trị, ngoài uống thuốc theo toa, điều quan trọng là gia đình cần tạo môi trường học tập tích cực, nơi trẻ cảm thấy được khuyến khích và hỗ trợ, thay vì bị ép buộc để đạt thành tích cao. Theo bác sĩ Nhi, nuôi dạy trẻ không chỉ tập trung vào thành tích học tập, mà cần giúp các em cảm thấy tự tin, vui vẻ và khỏe mạnh. Kỳ vọng ít, kỳ công nhiều và trên hết là sự hiểu biết cũng như đồng cảm sâu sắc từ cha mẹ, sẽ là chìa khóa để trẻ phát triển toàn diện và hạnh phúc trong suốt hành trình học tập, trưởng thành. “Việc cha mẹ, thầy cô đặt quá nhiều kỳ vọng, áp lực lên con có thể gây ra những ảnh hưởng tiêu cực đến sức khỏe tinh thần và thể chất trẻ. Sự căng thẳng này làm giảm khả năng tập trung, hiệu quả học tập cũng như dễ khiến trẻ gặp các vấn đề tâm lý như lo âu, trầm cảm và rối loạn hành vi”, bác sĩ Nhi phân tích.

Mỗi ngày đến trường là một ngày vui

Cảm thấy lo lắng khi con thường xuyên bận rộn với bài tập về nhà cũng như tham gia các cuộc thi, các lớp học thêm dẫn đến tình trạng căng thẳng, mệt mỏi, nhưng không nhiều phụ huynh dám bước ra khỏi vòng tròn thành tích đó. Nguyên nhân, theo chị Nguyễn Thị Trà, Giám đốc Công ty TNHH Trung tâm khai vấn, giáo dục giá trị sống Happy House (quận Sơn Trà), là do cha mẹ đặt quá nhiều kỳ vọng vào con. Chưa kể, việc chia sẻ thành tích học tập, thi đấu của con lên mạng xã hội

Chấp cánh đam mê

KHÁNH HÒA

Tôi nhớ mình đọc ở đâu đó một câu nói đại khái rằng: “Khi con dám theo đuổi đam mê thì con đã là “nhà vô địch”. Đam mê là nguồn động lực mạnh mẽ thúc đẩy chúng ta tiến lên và sống trọn vẹn hơn. Những người sống với đam mê thường thấy cuộc sống tươi đẹp và truyền tải năng lượng tích cực cũng như những thông điệp tốt đẹp ra xã hội. Và cuối cùng, hành trình thực hiện đam mê là phát triển bản thân, để khi vượt qua những khó khăn đó, chúng ta sẽ có những bài học quý báu.

1. Khi dẫn con đến đăng ký lớp học năng khiếu ở Cung Thiếu nhi thành phố, tôi có dịp trò chuyện với phụ huynh Nguyễn Thị Thu Hoa (43 tuổi, sống bằng nghề buôn bán nhỏ) có con học lớp 4 trường Tiểu học Nguyễn Du (quận Hải Châu), chị chia sẻ mong muốn con có điều kiện tiếp cận với nhiều môn năng khiếu từ nhỏ với hy vọng từ đây sẽ giúp con sớm nhận ra đam mê và thể mạnh của bản thân, từ đó phát huy năng khiếu cũng như tạo cho con sự

tự tin. Chị Thu Hoa và nhiều phụ huynh khác khi tôi tiếp cận đều có chung một suy nghĩ là luôn ủng hộ, hỗ trợ con nuôi dưỡng niềm đam mê của bản thân thông qua các môn năng khiếu. Bởi, đây là nền tảng để các em có những trải nghiệm nghệ thuật thú vị, bồi đắp tư duy thẩm mỹ và giúp các em có thêm niềm vui sau những giờ học chính khóa.

Tuy nhiên, không phải ai cũng nhận ra niềm đam mê của con cũng như hiểu được tầm quan trọng của nó trong cuộc sống,

Bạn Nguyễn Bạch Dương (lớp 4, Trường Tiểu học Lương Thế Vinh) được mẹ ủng hộ, nuôi dưỡng niềm đam mê với mỹ thuật. Ảnh: M.H

để từ đó có những phương pháp hữu hiệu cùng con nuôi dưỡng đam mê. Đam mê có thể mang lại nhiều ý nghĩa trong cuộc sống. Nhờ có đam mê, chúng ta sẵn sàng dấn thân, vượt qua những khó khăn, trở ngại để thực hiện điều mình theo đuổi. Đam mê là hạnh phúc, là sự hài lòng. Chỉ

Lê Thị Ngọc Ba (59 tuổi, quận Sơn Trà) luôn tự hào về hành trình gần mười năm chị cùng các con nhận diện đam mê và nuôi dưỡng chúng. “Tôi nghĩ rằng, bước đầu tiên trong hành trình nuôi dưỡng đam mê của con cái đó là giúp con tìm kiếm những điều mà con thực sự thích. Đó có

như một trào lưu cũng khiến nhiều ông bố, bà mẹ sốt ruột và ngay lập tức muốn con mình cũng-bằng-con-họ.

Cũng theo chị Trà, chị từng gặp trường hợp một học sinh cấp 3 lo lắng đến mất ăn, mất ngủ vì bản thân thích theo nghề đầu bếp, nhưng phụ huynh nhất quyết yêu cầu em thi vào ngành công nghệ thông tin để “tương lai có việc làm”. Chính sự áp đặt này của ba mẹ khiến em cảm thấy trống rỗng và không còn động lực học tập. Chưa kể, trong suốt năm tháng học phổ thông, ba mẹ luôn yêu cầu em đầu tư thời gian, công sức cho các môn toán, ngoại ngữ, thay vì học âm nhạc, hội họa, thể thao để phát triển tư duy, thể chất. Theo chị Trà, kỳ vọng của thầy cô và cha mẹ càng lớn, số lượng bài tập ôn luyện và thời gian có mặt tại “lò luyện thi” của các con càng dày. “Việc nhồi nhét quá nhiều kiến thức vào đầu trẻ không phải là cách tốt nhất để con phát triển. Bởi mỗi đứa trẻ đều cần thời gian để nghỉ ngơi, chơi đùa và khám phá thế giới xung quanh. Hoạt động này không chỉ giúp trẻ phát triển kỹ năng xã hội mà còn tạo điều kiện cho trí não thư giãn và tái tạo năng lượng”, chị Trà nói.

Một năm học mới đã bắt đầu, nhiều trường học hướng tới mục tiêu mang lại môi trường giáo dục lành mạnh, nơi trẻ được trải nghiệm cảm giác “mỗi ngày đến trường là một ngày vui”. Câu khẩu hiệu này trở thành thông điệp quan trọng của ngành giáo dục những năm gần đây. Bà Lê Thị Bích Thuận, Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo cho biết, thời gian qua, nhiều trường học trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đã áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực, khuyến khích học sinh tham gia vào các hoạt động ngoại khóa, các trò chơi giáo dục nhằm phát triển kỹ năng xã hội, tư duy sáng tạo và khả năng giải quyết vấn đề. Điều này giúp cho việc học trở nên thú vị, đồng thời giúp trẻ xây dựng sự tự tin và kỹ năng giao tiếp hiệu quả. Bà Thuận cũng lưu ý rằng mong muốn tạo ra một môi trường học tập tích cực còn bao gồm việc giáo dục cha mẹ về cách tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của con. Như cha mẹ cần hiểu rằng sự hỗ trợ và khuyến khích từ gia đình là rất quan trọng và đôi khi việc giảm bớt áp lực học tập có thể mang lại kết quả học tập tốt hơn. “Cha mẹ nên là người bạn đồng hành trong hành trình học tập và khôn lớn của con, chứ không nên là người đặt áp lực lên vai con. Trong suốt quá trình đó, hãy cùng con vui chơi, học tập và khám phá trong một môi trường giáo dục không quá ràng buộc bởi thành tích và những mong muốn cá nhân” bà Thuận nhấn mạnh.

Có thể nói, với sự phối hợp giữa trường học, gia đình và cộng đồng, cùng một tinh thần học tập tích cực, vui vẻ, trẻ có thể phát triển toàn diện và hạnh phúc hơn trong suốt hành trình học tập của mình. Và hơn hết, một năm học mới không chỉ là cơ hội để học sinh tiếp thu kiến thức mà còn là thời điểm khơi gợi niềm vui học tập, cũng như khuyến khích sự sáng tạo trong mỗi đứa trẻ.

T.Y

thể là một bộ môn hoạt động thể thao, âm nhạc, nghệ thuật... Thông thường, với một chút trợ giúp, con có thể phát hiện ra rằng những nhiệm vụ mà hầu hết trẻ ghét lại là những nhiệm vụ con thích nhất. Bằng cách giúp con làm bài tập ở trường, bạn có thể phát hiện ra sở thích khác thường của con. Với chị Ngọc Ba, đam mê là hạnh phúc, là sự hài lòng và nhìn con để tự ngắm lại mình. “Còn nhớ, thời trẻ, bản thân tôi cũng áp ụ cho mình đam mê và hoài bão riêng. Nhưng đứng trước áp lực cuộc sống và áp lực về đồng tiền, mấy ai giữ vững được quyết tâm rực lửa ban đầu”, chị Ngọc Ba chia sẻ.

2. Cô Nguyễn Thị Vui (giáo viên Trường Tiểu học Nguyễn Du, quận Hải Châu) bộc bạch, một khi bạn nhận thấy các kỹ năng bẩm sinh của con, bạn phải khuyến khích chúng phát triển. Tài năng nội tại của mỗi đứa trẻ cần được thừa nhận và khuyến khích. Ngay cả khi con không phát triển niềm yêu thích với những kỹ năng vốn có, bạn vẫn có thể quan sát xem chúng liên quan đến những sở thích và khả năng khác như thế nào. Điều này sẽ hướng dẫn con đến chương trình học phù hợp sở thích của con. Nhiều khi, cuộc sống đặt ra những thử thách quá sức đối với con, đó là lúc cha mẹ cần hỗ trợ vô điều kiện. Nếu con không rõ về mục tiêu tương lai của mình, cha mẹ cần động viên khuyến khích con trong giai đoạn phân vân ngập ngừng này. Nếu con có vẻ mất hứng thú với sở thích, bạn phải cố gắng hiểu lý do tại sao con bạn từ bỏ sở thích đó và tiếp tục động viên con mình.

(Xem tiếp trang 15)

Bên con trong thế giới ảo

XUÂN SƠN

Trên nền tảng công nghệ nói riêng và hành trình trưởng thành nói chung, con trẻ cần lắm sự đồng hành của nhà trường và xã hội để tích lũy kiến thức, kỹ năng, từ đó có thể tự bảo vệ mình; song song đó là sự sẻ chia của gia đình để trẻ tin cậy và có sự hỗ trợ kịp thời khi cần.

Những hệ lụy từ công nghệ

Lá đơn cầu cứu của một người cha ở Đà Nẵng gửi cơ quan chức năng hồi tháng 4-2024 khiến nhiều phụ huynh giật mình. Trong đơn, anh phản ánh câu chuyện con gái mình - bé N.D là nạn nhân của một vụ cắt ghép ảnh “nóng”. Tại đây, kẻ xấu gửi đường link truyện tranh đồi trụy, yêu cầu cô bé sinh năm 2012 phải đọc lại nội dung qua cuộc gọi video; thậm chí, ghép mặt em vào những bức ảnh nhạy cảm và đe dọa tung lên mạng nếu không làm theo yêu cầu... Quá sợ hãi, bé D. không hề giấu kín việc này mà đã chủ động kể lại với gia đình. Vụ việc sau đó được lực lượng công an tiếp nhận, xử lý theo đúng quy định của pháp luật.

Là giáo viên và là một người mẹ, chị Trần Nguyễn Thùy Trang, giáo viên Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn, bày tỏ lo ngại khi thế hệ trẻ đang tiếp xúc quá nhiều thông tin xấu độc, trào lưu tiêu cực hay thói quen không tốt thành hình từ mạng xã hội. Chỉ cần truy cập vào một nền tảng video ngắn, không khó để bắt gặp nhiều video trẻ em, thanh thiếu niên nhảy các điệu nhảy gợi cảm không hợp lứa tuổi hay bình luận những câu nói tục tĩu, thể hiện tư tưởng sai lệch... Trong việc giảng dạy môn Ngữ văn, chị Trang cũng không ít lần chứng kiến học sinh thay vì vận dụng kiến thức và tư duy để học tập thì lại lạm dụng internet, công nghệ AI để làm bài tập, viết văn. Với nhiều phụ huynh khác, ảnh hưởng của công nghệ số không chỉ từ những nội dung trên mạng mà còn từ những thiết bị xung quanh con trẻ.

Trên đây là một trong số nhiều câu chuyện được đề cập về mặt trái của công nghệ số ảnh hưởng đến độ tuổi trẻ em, thanh thiếu niên... Bên cạnh những tác động tích cực như giúp thế hệ trẻ tiếp cận thế giới, hỗ trợ học tập, phát triển kiến thức, sự phát triển liên tục của nền tảng này cũng đòi hỏi phụ huynh lưu tâm hơn trong việc bảo vệ trẻ trên không gian ảo. Môi trường này được Th.S Tâm lý học Trần Minh Phúc, Trung tâm tâm lý Tuệ Minh (Đà Nẵng) ví như một “biển lớn” về thông tin. Ở đó, có thông tin tích cực, chính xác trong vùng nước hiền hòa; cũng có

Trẻ em cần được tiếp xúc với thế giới bên ngoài nhiều hơn là không gian mạng.

Ảnh: X.S

những luồng thông tin độc hại nằm trong vùng nước sâu, nước xoáy. Trẻ em, thanh thiếu niên và đôi khi là người lớn có thể bị “cuốn” vào những luồng thông tin này nếu như không có định hướng đúng đắn.

Dành thời gian bên con trẻ nhiều hơn

Theo Th.S Trần Minh Phúc, nhiều trường hợp trẻ em, thanh thiếu niên bị kẻ xấu đe dọa trên không gian mạng đã chủ động báo ngay với gia đình, thầy cô hoặc liên hệ Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em (111) và nhiều cơ quan khác ở địa phương để tìm sự hỗ trợ. Tuy nhiên, cũng có nhiều em chọn cách giấu vãn để đi vì “sợ kể ra thì gia đình sẽ la mắng”. Tâm lý này bắt nguồn khi trẻ không cảm nhận được sự thấu hiểu từ gia đình. Do đó, gia đình cần tạo sự an toàn, tin tưởng cho trẻ; cần đồng hành với con trẻ, khi con chia sẻ vấn đề thì thay vì la mắng, mà hãy bình tĩnh cùng con xử lý. “Internet như đã nói là một thế giới phức tạp, là “biển lớn”. Việc các em “bơi” trên đó ra sao sẽ tùy thuộc vào sự quan tâm, giáo dục từ gia đình, nhà trường, xã hội. Nên đưa những nội dung về bảo vệ trẻ trên không gian mạng và sử dụng internet văn minh, đúng đắn vào trường học như một môn học để các em tiếp thu, hình thành nhận thức”, Th.S Phúc chia sẻ.

Đồng hành với con trẻ trong thời đại số là cách làm mà nhiều phụ huynh đang thực hiện. Chị Nguyễn Thị Hương (thành phố Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam) kể, vì hiểu được những mặt tốt và xấu trên internet, nên khi con chào đời tới lúc con vào lớp 1, chị tuyệt đối không cho con tự ý sử dụng các thiết bị thông minh, không có việc để con ăn bằng cách cho xem điện thoại. Trong khoảng tuổi đó, bé chỉ được xem tivi trong thời gian vừa phải, với phần mềm YouTube đã cài đặt chế độ kênh cho trẻ dưới 18 tuổi, hạn chế những nội dung độc hại. Đến nay, khi bé vào lớp 2 và bắt đầu tò mò những ứng dụng trên điện thoại, vợ chồng chị

Hướng dẫn con dùng internet đúng cách. “Vợ chồng mình hay cùng con xem tivi, xem truyện cổ tích, xem phim hoạt hình rồi tương tác với bé những câu hỏi để kích thích tư duy... Theo mình, việc con cái xem kênh gì thì nên để con lựa chọn khi con đã đủ nhận thức. Và tất nhiên, để chọn được kênh thông tin tốt, lành mạnh thì cần có một tư duy đúng đắn ngay từ ban đầu, tư duy đó được trau dồi từ chính gia đình, những người gần gũi với bé”, chị Hương chia sẻ.

Cùng ý kiến, anh Lê Minh Nhân (phường Bình Hiên, quận Hải Châu) cho rằng: “Việc cho con tiếp cận internet, xem điện thoại hay tivi cũng chỉ là một phần nhỏ để giải trí. Quan trọng nhất vẫn là cha mẹ phải dành thời gian cho con, chơi cùng con, học cùng con để con không cảm thấy cô đơn, không phụ thuộc vào tivi, điện thoại để giải khuây”. Còn với chị Hoàng Thị Nhã Phương (phường Thanh Khê Tây, quận Thanh Khê), tốt nhất là cho trẻ tiếp xúc với bên ngoài nhiều hơn thông qua các chuyến đi chơi cùng gia đình thay vì dành nhiều thời gian trên thế giới ảo. Điều này kích thích sự tìm tòi, khám phá của trẻ.

Với cô giáo Trần Nguyễn Thùy Trang, trong quá trình dạy học, chị hạn chế cho học sinh dùng thiết bị công nghệ trong làm việc nhóm hay kiểm tra viết. Việc sử dụng internet chỉ được giáo viên gợi ý trong những bài tập cho phép tra cứu, tham khảo tài liệu... “Các em cần nhận thức đúng sự “trợ giúp” của mạng internet, của AI trong việc hỗ trợ học tập; tuy nhiên cần có ý thức tự lập, tự chủ, bởi khi đối mặt với những kỳ thi, không ai có thể giúp đỡ các em ngoài những kiến thức và kỹ năng của chính em”, chị Trang cho biết.

Trên nền tảng công nghệ nói riêng và hành trình trưởng thành nói chung, thế hệ con trẻ cần lắm sự đồng hành, sẻ chia của gia đình, nhà trường và xã hội, để không cảm thấy cô đơn.

X.S

Kỷ niệm thời “Tôi đi học”

TRƯƠNG ĐIỆN THẮNG

1. Đêm Thanh Tịnh

Số phận đưa đẩy khiến chúng tôi may mắn gặp được nhà thơ Thanh Tịnh, tác giả áng văn bất hủ “Tôi đi học” tại Hà Nội cuối năm 1985.

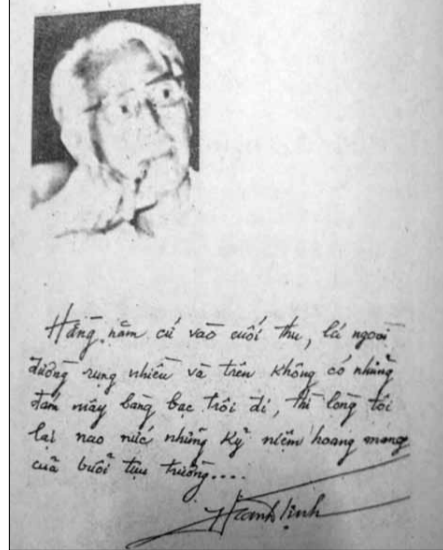
Tháng 12-1985, chúng tôi là “những người viết trẻ” cả 3 miền đang được gọi ra Hà Nội để dự hội nghị lần thứ 3 tổ chức tại Cung Văn hóa Lao động, nhưng ăn nghỉ lại tập trung tại cơ quan Tổng Cục Chính trị ở Cửa Bắc hoàng thành. Đêm chúng tôi đang ngồi buồn tẻ tái sau khi nghe thông báo nhà thơ Xuân Diệu vừa đột ngột qua đời vào buổi sáng trước đó. Anh chị em đang ngồi đốt thuốc lá và gặm nhấm nỗi buồn trước một thần tượng, thì đột nhiên cửa phòng mở toang, một người đàn ông mặc áo khoác, đầu đội mũ caspi bước vào, tự giới thiệu: Tổ là Thanh Tịnh, chào các bạn miền Nam nhé! Tổ cũng đang rất buồn nên muốn đến gặp các bạn để nói chuyện cho khuây!

Chúng tôi cùng đứng lên chào trịnh trọng, vì ai cũng biết tên ông. Mấy bạn gái rót nước và mang bánh ra mời ông thật trang trọng.

Nhà thơ Thanh Tịnh bắt đầu câu chuyện của ông, như là ông chưa từng được nói. Ông kể cho chúng tôi, từ sự nghiệp viết ca dao ủng hộ công cuộc xây dựng ở miền Bắc đến việc ông viết báo những năm sau 1954, rồi kể sang chuyện đi nước ngoài, đi làm hướng dẫn du lịch cho các đại biểu từ Đông Âu. “Bây giờ là hòa bình rồi, các bạn thế nào cũng sẽ đi du lịch như bọn tôi”. Nhà văn Thanh Tịnh lại kể kinh nghiệm đi du lịch. “Đi du lịch không cần phải đi nhiều, nhưng cần biết một ngoại ngữ. Đến nơi chỉ cần đi thăm mấy cái bảo tàng, đi mua sắm và tìm hiểu các hoạt động ở các chợ của người ta. Chợ là văn hóa đấy, các bạn ạ!”. Chỉ cần ba việc ấy thôi. Ông lại dẫn chuyện ông vừa đi Campuchia về, thăm Đế Thiên - Đế Thích, đi chợ nổi trên sông rồi gặp bộ đội Việt Nam, toàn anh em người miền Nam.

Nhà văn Thanh Tịnh và và thủ bút áng văn bất hủ “Tôi đi học”...

Ảnh: Tư liệu

Nhà văn Thanh Tịnh kể đến đó thì lấy khăn lau nước mắt. Chúng tôi vô cùng ngạc nhiên, thì ông kể tiếp: “Tổ đến Biển Hồ giao lưu với anh em bộ đội, trong lúc giao lưu một chiến sĩ bỗng đứng lên đọc: Hàng năm cứ vào cuối thu, lá ngoài đường rơi rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc trôi đi, thì lòng tôi lại nao nức những kỷ niệm hazy mang của buổi tựu trường...”

Các bạn thấy vì sao chỉ mới nhớ lại đoạn văn anh bộ đội vừa đọc, tuy có chỗ chưa đúng lắm mà tôi đã rớt lệ không?

Trong lúc chúng tôi yên lặng, nhà văn Thanh Tịnh giọng bỗng trầm xuống:

“Giữa một không khí chiến trận, chết chóc đang rình rập ấy, mà hồi ức về tuổi học trò lại nổi lên. Không cảm động sao được! Vì đó là một giai đoạn đẹp nhất của đời người, của mỗi chúng ta. Tôi lại càng cảm động vì được biết ở miền Nam những năm sau 1945 người ta vẫn lấy văn tôi để

dạy cho học trò...”

Đêm ấy, tác giả “Tôi đi học” đã để lại trong ký ức chúng tôi hình ảnh của một nhà văn đậm chất, uyên bác và đầy lưu luyến. Ông như xua tan trong chúng tôi nỗi buồn mất mát trước sự ra đi bất ngờ của nhà thơ Xuân Diệu!

2. Thầy hiệu trưởng Nguyễn Phương

Năm học 1959-1960 tôi thi đậu vào Trường tiểu học công lập Thanh Quyết (Điện Thắng, Điện Bàn). Khi ấy, trường chỉ mới có mấy lớp tiểu học. Thầy Nguyễn Phương là hiệu trưởng, người làng Bồ Mung, chưa có vợ. Các thầy cô khác đến từ Huế, Đà Nẵng, Sài Gòn, Điện Bàn, đa số đều học sư phạm được điều về và chưa lập gia đình. Có các cô chiếu dạy xong thì đón xe đò ra Đà Nẵng. Có thầy đi xe đạp về nhà ở nông thôn. Một cô quê ở xa lại muốn nhà trong làng ở trọ.

Bọn học trò ở quê tuổi tác chênh nhau đến 3-4 tuổi là thường, do thời gian trước đó thường học với các thầy giáo làng ở trường tư. Vì vậy có học trò đã đứng cao bằng đầu các cô giáo. Tính nết học trò thì vô chùng,

có anh siêng năng, ngoan ngoãn, có chàng nghịch phá, vô kỷ luật.

Nhưng thầy hiệu trưởng Nguyễn Phương rất nghiêm khắc nên không khí học tập sớm được ổn định. Bên cạnh phòng giáo viên còn có một thư kho, có nhiều loại sách vở được nhà nước tài trợ, như sách giáo khoa các lớp. Có một kho sách gọi là “Sách Hồng” gồm các tác phẩm thuộc nhóm Tự lực Văn Đoàn. Chúng tôi thường trốn ở lại trường để mượn sách đọc, vì sách không cho mượn về, ngoài trừ vài loại sách báo viện trợ.

Trong mỗi phòng học, bao giờ cũng là tám bàn đen cỡ lớn. Phía trên cùng ghi một câu “cách ngôn” kiểu “Ngày nay học tập, ngày mai giúp đời”, hay “Anh em như thể tay chân...” mà tất cả học trò khi vào lớp đều phải đọc thuộc. Phía góc trái thường có một ô vuông ghi sĩ số (tổng số học sinh mỗi lớp), kiểm diện (số vắng mặt) và số có mặt để thầy giáo kiểm tra. Tôi vào năm đầu gọi là lớp 5, tức lớp 1 bây giờ với sĩ số khoảng 50 người.

Khi đến lớp thường có một hồi trống và 3 dùi thi học sinh xếp hàng phía trước, sau đó có hiệu lệnh của giáo viên thì lần lượt vào ghế ngồi theo thứ tự. Giữa buổi thường có 3 tiếng trống để ra chơi độ 15 phút. Sau đó lại có 3 tiếng trống khác gọi vào lớp để học tiếp...

Tôi có một kỷ niệm về 3 tiếng trống này: Hôm đó tôi ngủ trễ, ở nhà vừa nghe 3 tiếng trống hết giờ ra chơi, tôi cứ tưởng là 3 dùi sau một hồi vào lớp, nên vội vàng lấy vở chạy đến trường. Thì ra lúc ấy các bạn đang xếp hàng vào lớp sau giờ ra chơi. Cả lớp nhìn tôi cười ồ ra vẻ chế giễu. Trong lúc tôi chưa hiểu ra việc gì thì thấy Nguyễn Phương ra hiệu yên lặng. Thầy gọi tôi lên trước hàng, xoa đầu biểu dương. Tôi còn nhớ: “Chúng ta phải biểu dương trò Quang (tên tôi lúc đó), không nên cười! Trò biết rằng đã trễ học, nhưng nhờ có lòng ham học nên đã cố gắng đến lớp! Các em cũng nên noi gương trò ấy!”

(Xem tiếp trang 15)

SỐNG CHẬM

THÙY LINH

Thi thoảng, tôi lại bàng khuâng lần tìm những giọt hương. Chúng phảng phất cơn mưa rạt rào trút vào lòng từ miền nhớ, từ hoài niệm, từ dáng ai thân thương, có lẽ chẳng dễ quên nhưng luôn khiến tim tôi thất lại trong đám đĩa khắc khoải...

Đó là thứ mùi quấn quanh sợi tóc lơ thơ bạc màu, đôi bàn tay hao gầy nhàu nhĩ hay vạt áo hoa nhí phất phơ của bà nội. Ôi thứ mùi thơm tho, nồng nàn, gay gắt... nhiều về, thứ mùi pha trộn bởi những nốt hương bóng trầm lẫn trong từng giọt ký ức rơi. Âu thơ tôi thấm đẫm cái mùi ấy, quen thuộc tưởng chừng hơi thở và máu thịt. Tôi đã từng xiết bao quán quýt cũng đã từng chỉ muốn rời xa, để rồi năm dài tháng rộng, đến giờ lại đau đầu nhớ nhưng khi mùi ấy phai dần theo những bước chân mài miết giữa đời. Bỗng một ngày bừng tỉnh, chợt thấy nhớ, thấy thương, thấy tơ vương chẳng chừa, muốn được lần nữa bé lại thành em thơ, hồn nhiên rúc vào miền ấm êm thoảng hương trong vòng tay của bà.

Tôi nhớ mái tóc bà ngày ấy, mái tóc dài, dày, hãy còn đen, được bà tỉ mỉ vuốt từng gáo nước bồ kết gột rửa bụi bặm nhọc nhằn bámбет bên trên. Mái tóc thấm mùi bồ kết mộc mạc, nằm trong tay hơi rịn rít mà lưu

Tim thương trong những giọt hương

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

hương thốn thức, bà nhờ gió thổi khô rồi lại vấn lên ngăn nắp bằng chiếc kẹp ba lá giản dị, ngăn nắp như mái nhà bà ra sức vén vun bao năm, như cuộc đời tảo tần mà mực thước bà đã sống làm gương cho con cháu.

Sau này, khi tóc đen hóa bạc trắng như những sợi cước vắt ngang thảng năm, rèm tóc thưa dần, được cắt ngắn ôm sát da đầu mỏng manh, chỉ thi thoảng tôi mới thấy bà đun một nồi bồ kết nhỏ, có lẽ để hoài niệm một chút gì quá vắng. Cái hương thảo mộc nhẹ nhàng, dung dị mà chỉ mới thoảng qua thôi đã đưa người ta về một thời xuân thì son rỗi. Ngày xưa, cụ bà cũng từng gội đầu

cho bà bằng thứ nước thuần phác màu nâu cánh gián ấy. Mỗi gáo âm ấm tưới xuống là một lời dặn dò thăm thía, ngày mai mà đi lấy chồng, rồi những ngày sau làm vợ, làm mẹ người ta cho ra dáng ra hình nghe không? Thế là từ ấy, hương bồ kết lắng trong suối tóc huyền, dẫn dẫn cả mùi sữa thơm con trẻ, mùi bữa cơm cho chồng, mùi của người vợ, người mẹ, người bà bao năm vẫn chưa nguôi vạt và.

Nhưng có lẽ, mùi dầu gió nóng rát, cay nồng xúc lên vạt áo, lồng ngực, cổ tay bà mỗi đêm mới là cái mùi khiến tôi ấn tượng và vương vấn nhất. Mùi hương chẳng mấy dễ chịu từ chai thủy tinh con con xanh thẫm màu ngọc bích ấy đã ru tôi vào giấc những ngày nắng mưa trở mình làm tình làm tội xoang mũi ồm ồm. Bà đã cố ý bôi dầu ở những nơi mà chỉ cần dang tay ôm tôi vào lòng vỗ về, mùi hương thoảng thoảng the the ấy sẽ ngập tràn đôi cánh mũi tác tạt. Mùi dầu gió của bà vẫn vút bên tôi suốt một thời ấu thơ, thi thoảng khiến tôi ngưng ngưng xấu hổ giữa chúng bạn nhưng lại luôn là câu ầu ơ vô hình đưa tôi bình yên đi vào giấc mộng. Tháng năm lảng động thứ hương ấy, cô nó lại thành mùi cơ thể ngày một nồng, ngày một gắt trên người bà. Nó thủ thi kể tôi nghe, bà đã già rồi, bấy lâu vẫn âm thầm chịu đựng nỗi đau nhức trái gió trở trời mà chỉ có hơi ấm đầu xanh bầu bạn.

Suốt những năm non nớt đầu đời, tôi luôn được tưới tắm bởi những giọt hương dịu êm của bà. Bà đã cho tôi sự săn sóc, bảo bọc khi không có cha mẹ cạnh bên nhưng cũng là bà cùng cánh chim chờ che quá đôi kín kể lại khiến tôi thấy ngọt ngào. Tôi đã tìm cách đi thật xa, xa khỏi phạm vi những tầng hương của bà có thể lay dính cuộc đời mình. Để rồi khi lần theo dấu hương tìm về, chợt ngậm ngùi thương, chợt nghẹn ngào đau. Cháu con trăm công nghìn việc, chẳng dám quên từng cái deadline, từng cuộc tụ họp, chỉ quên mất bầu bạn bên bà. Ngày ngày, bà leo năm tầng lầu, làm lúi thấp cho bạn già nay đã ở miền mây trắng một nén nhang. Khói nhang ám vào bóng dáng câu lữ hiu quạnh, quện với mùi của bệnh tật và cô đơn thành một thứ mùi lạ mà tôi sợ hãi - mùi của mực cũ và già nua, mùi của tuế nguyệt tựa bóng câu qua của nhà tên mà trĩu nặng.

Và trong ề chế tiết nuôi, tôi lần tìm những giọt hương xưa, may thay, còn chưa hư hoại. Chúng hoài động nơi đáy tim tôi và trong dáng hình thân thương, hiền hòa của bà. Chợt nhận ra, tôi chưa bao giờ có thể chối bỏ những giọt hương đã theo mình lớn khôn ấy. Chúng vẫn đó để tôi neo đậu lúc chênh vênh và rung rúc nhớ thương khi nghĩ về...

T.L

Chuyện xưa xứ Quảng

Đình Hà Nha, quá khứ và tương lai

AN TRƯỜNG

Đình làng Hà Nha được xây dựng cách đây hơn 250 năm, gắn với quá trình khẩn hoang, khai phá lập nên làng xã ở vùng đất Hà Nha nói riêng, Đại Đồng (huyện Đại Lộc) nói chung. Ngày nay đình không còn nữa nhưng nhiều sự kiện, dấu ấn lịch sử cách mạng quan trọng của địa phương liên quan đến ngôi đình qua các thời kỳ vẫn còn trong tâm thức của người dân Hà Nha.

Theo cuốn Lịch sử Đảng bộ xã Đại Đồng, 1930-2015 (NXB Đà Nẵng, 2016) và qua gia phả của các tộc Lê (Vĩnh Phước), Nguyễn Đăng (Hà Thanh)... hầu hết cư dân đến sinh sống tại xã Đại Đồng nói chung, làng Hà Nha nói riêng từ thế kỷ XVIII trở về sau có nguồn gốc chủ yếu từ Thanh Hóa, Nghệ An và Hà Tĩnh.

Đình, chùa và nhà sư Như Ý

Sau khi an cư lạc nghiệp, lập thành làng xóm, cuộc sống dần đi vào ổn định, để ghi nhớ công ơn khai khẩn của tiền nhân đối với vùng đất mới này, các thế hệ con cháu đời sau ở làng Hà Nha bàn nhau chọn vùng đất lành, cao ráo và cùng chung tay góp công, góp của xây dựng một ngôi đình để làm nơi thờ tự các bậc tiền hiền, hậu hiền - những người đã có công khai đất, lập làng. Đình làng Hà Nha ra đời từ đó.

Theo các vị cao niên trong vùng, đình Hà Nha ban đầu được xây dựng bằng tranh tre nứa lá trên một khu đất cao, mặt xây về hướng đông. Về sau, chư tộc họ cùng nhau chung góp xây dựng đình kiên cố hơn bằng đá, trát vôi, mái lợp ngói âm dương; các cấu kiện bên trong được chạm khắc bằng gỗ mít vườn lâu năm do những nghệ nhân trong làng tạo nên.

Trải qua những biến thiên của lịch sử, đình Hà Nha không những là nơi sinh hoạt văn hóa tín ngưỡng, thờ cúng, thể hiện sự tri ân công đức của các bậc tiền nhân mà còn là chứng nhân của biết bao sự kiện lịch sử bị hùng của làng xã, quê hương. Khi thực dân Pháp xâm chiếm

Chi sĩ Trần Cao Văn (1866-1916). Ảnh: Tư liệu

nước ta, đình Hà Nha trở thành nơi tổ chức các cuộc họp bí mật những người yêu nước trong làng và các làng lân cận để bàn việc chống giặc. Đặc biệt, trong những năm 1888-1891, Chi sĩ Trần Cao Văn (1866-1916) nhiều lần ghé qua đây.

Sách đã dẫn cho biết, sau thất bại của Nghĩa hội Quảng Nam, Trần Cao Văn tìm cách ẩn mình tu tại chùa Cổ Lâm với thân phận là một nhà sư (lấy pháp danh là Như Ý) để che mắt kẻ thù, nhằm truyền bá tinh thần yêu nước tại địa phương. Chùa Cổ Lâm cách không xa đình Hà Nha nên ông nhiều lần đến viếng hương, lễ bái cầu quốc thái dân an và bí mật truyền bá tư tưởng yêu nước. Sau khi ngôi chùa bị tay sai của thực dân Pháp khám xét lùng sục, nhận thấy không thể ẩn mình trong chiếc áo tu hành, ông bèn về làng mở trường dạy học.

Trân trọng quá khứ, hướng đến tương lai

Tháng 2-1908, nhân dân làng Hà Nha và vùng phụ cận tập trung về đình Hà Nha phát động phong trào đấu tranh chống sưu cao, thuế nặng của thực dân Pháp và cường hào phong kiến. Từ đó, các cuộc xuống đường đòi yêu sách, phản đối chế độ độc tài hà khắc của thực dân, phong kiến bắt đầu lan tỏa nhiều nơi trên địa bàn tỉnh Quảng Nam và sau đó ảnh hưởng rộng tới một số tỉnh miền Trung.

Để chuẩn bị cho Cách mạng tháng Tám 1945, đình Hà Nha là địa điểm tập kết lực lượng quần chúng, là nơi bí mật tập luyện, rèn đúc vũ khí. Với các loại vũ khí thô sơ như gậy gộc, dây dứa, dao rựa, búa, liềm... tất cả xuống đường khởi nghĩa bằng vũ trang giành chính quyền, lấy lại ruộng đất chia cho dân nghèo.

Trải qua những năm tháng chiến tranh ác liệt, vùng đất Hà Nha là nơi bị địch đêm ngày cày xới, lùng sục, là nơi hứng không biết bao bom đạn của kẻ thù, khiến cho quê hương ly tán, ruộng đồng xác xơ, nhà cửa bị đốt cháy, đền chùa sụp đổ và đình làng Hà Nha cũng nằm trong số phận đó...

Sau ngày quê hương giải phóng, Đảng bộ và chính quyền địa phương đã chọn vị trí ngay đình làng để xây dựng trụ sở làm việc. Tuy đình làng ngày nay chỉ còn trong ký ức, song trong tâm thức của người dân làng Hà Nha đình vẫn được xem như là một chứng nhân lịch sử chứng kiến bao thăng trầm, đổi thay của vùng đất này. Với truyền thống đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", hằng năm vào dịp xuân - thu nhị kỳ người dân làng Hà Nha đều chuẩn bị lễ vật tập trung về khu vực nền đình Hà Nha xưa, che dựng lều tạm để tổ chức lễ cúng, dâng hương tri ân, tưởng nhớ các bậc tiền hiền, hậu hiền, các vị thần có công phù hộ, độ trì cho dân làng...

Nhằm tri ân công đức tiền nhân, trân trọng quá khứ và hướng đến tương lai tốt đẹp, nhắc nhở cho con cháu mai sau về truyền thống lịch sử của vùng đất Hà Nha - Đại Đồng, chính quyền địa phương cũng như nhân dân, chư phái tộc trên địa bàn xã Đại Đồng và làng Hà Nha có ý nguyện phục dựng lại đình làng Hà Nha thành một quần thể kháng trang. Đây là niềm mong mỏi của người dân về một nơi thờ tự các bậc tiền nhân các tộc họ trong làng cũng như tưởng nhớ về anh hùng liệt sĩ những người con ưu tú trong công cuộc mở mang bờ cõi, khai đất lập làng và đấu tranh bảo vệ đất nước của cha ông, đồng thời ghi danh các con cháu học hành đỗ đạt...

Bia Di tích Lịch sử Chùa Cổ Lâm nhắc đến việc ông từng đến đình Hà Nha trên bước đường hoạt động của mình. Ảnh: AN TRƯỜNG

Cửa sổ Tri thức

Mống trên trời và trong quan niệm dân gian

* Mống được hình thành như thế nào và có mấy loại? Câu ca "Mống Cu Đê, chạy về dọn gác/ Mống Cửa Đại, cá mại chết khô" có ý nghĩa ra sao? (Nguyễn Thành Hữu, Hòa Vang, Đà Nẵng).

- Mống là cách gọi theo phương ngữ của cầu vồng, là hiện tượng quang học thiên nhiên mà hầu như ai trong chúng ta đều từng được chiêm ngưỡng. Trả lời câu hỏi "Vi sao có cầu vồng?", trang khoa hoc.tv cho biết, cầu vồng không phải là một vật thể xác định, mà nó là hình ảnh phản chiếu của ánh sáng mặt trời qua những giọt nước trong không khí.

Ánh sáng mặt trời là hỗn hợp các màu sắc hòa trộn vào nhau mà mắt con người không thể nhìn rõ được. Chỉ khi được chiếu qua một lăng kính thủy tinh, các tia ánh sáng bị bẻ cong hay còn gọi là khúc xạ để tạo thành một dải màu sắc liên tục mà ta gọi là quang phổ. Ngoài 7 màu cơ bản là đỏ, cam, vàng, lục, lam, chàm và tím, cầu vồng được tạo thành từ hơn một triệu màu tán sắc liên tiếp, bao gồm những màu mà mắt thường con người không nhìn thấy.

Cầu vồng hiếm khi xuất hiện vào buổi trưa (do nhiệt độ thường cao hơn mức thích hợp) mà thường được nhìn thấy vào buổi sáng và buổi chiều tối. Theo trang thegioithienvan.com, đôi khi cầu vồng xuất hiện vào ban đêm, các nhà thiên văn học gọi là Moonbow, vì nó được tạo bởi ánh sáng của mặt trăng. Moonbow thường xuất hiện tại các hòn đảo nhiệt đới như vùng Caribbean, nơi có mưa lớn vào ban đêm.

Cầu vồng là hiện tượng quang học thiên nhiên khá quen thuộc với con người. Ảnh: V.T.L

Ở các thác nước lớn, không chỉ chờ đến trời mưa mới xuất hiện cầu vồng, hơi nước bắn lên từ thác gặp sự phản chiếu của mặt trời có thể tạo ra nhiều dạng cầu vồng đẹp mắt.

Ngoài ra, "cầu vồng trắng" hay còn gọi là "cầu vồng ma" là một hiện tượng hiếm gặp. Nếu cầu vồng 7 sắc được tạo từ ánh sáng mặt trời với những hạt mưa thì cầu vồng trắng lại được tạo ra từ những hạt sương có đường kính nhỏ hơn 0,05mm. Do đây là những hạt nước quá nhỏ bé nên nó không thể nào khúc xạ ánh sáng ra thành nhiều màu sắc như hạt nước mưa mà chỉ tạo ra một cầu vồng màu trắng mà thôi. Tương tự với hiện tượng này là "cầu vồng sương mù", được hình thành bởi mây và các giọt sương mù, chúng gần như có màu trắng với những màu khác có thể nhìn thấy được rất mờ. Từ hiện tượng này, dân gian miền Trung có thành ngữ "Mống bạch sạch đồng", nghĩa là nếu xuất hiện cầu vồng màu trắng thì đó là điềm báo mưa to, lũ lụt.

"Mống Cu Đê, chạy về dọn gác" cũng là điềm báo tương tự. Cu Đê là một làng xưa ở phía bắc huyện Hòa Vang, nơi có núi và sông cùng mang tên Cu Đê. Sách Đại Nam Nhất thống chí chép: "Núi Cu Đê [...] lại có tên là núi Hoa Ổ (tục gọi là động Suối Đá), núi nhiều ve ve, người địa phương bắt nấu ăn rất ngon. Mùa thu mùa đông cầu vồng hiện ở phía nam núi, người ta lấy dấy mà chiêm nghiệm mưa lụt".

"Mống Cửa Đại, cá mại chết khô" có một dị bản là "Mống Cửa Đại, ở lại làm ăn" với hai nghĩa gần như đối nghịch nhau. Cửa Đại có tên cũ là cửa Đại Chiêm, cửa sông nơi sông Thu Bồn chảy ra Biển Đông, thuộc thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam. Cá mại là loài cá nước ngọt cùng họ với cá chép, cỡ nhỏ bằng ngón tay cái, thân đẹp và ngắn. Cùng hiện tượng "mống Cửa Đại" nhưng một đằng cho rằng trời sẽ hạn hán (đến nỗi cá mại chết khô), một đằng cho rằng chẳng có gì phải lo, cứ bình thản "ở lại làm ăn"!

A.T

ĐNCT

Thầy giáo Lê Hoàn Phò sinh năm 1957, tại Thừa Thiên Huế. Tốt nghiệp Trường Đại học Sư phạm Huế năm 1979, thầy là cựu giáo viên Toán các trường: Trung học Hòa Vang từ 1979, Phan Châu Trinh từ 1981, Năng khiếu - chuyên Lê Quý Đôn từ 1986 và nghỉ hưu năm 2017. Thầy đã in hơn 100 đầu sách Toán. Bên cạnh đam mê Toán học, thầy còn có niềm vui viết lách và có thời gian cộng tác với Báo *Quảng Nam-Đà Nẵng* từ năm 1983! Thầy có khá nhiều bài viết, truyện ngắn, thơ, tạp bút đăng trên các báo, tạp chí cả nước, nhà thơ Đoàn Thị Lam Luyến đã nhận xét về thầy trong sách *Chân dung các Nhà giáo Ưu tú Việt Nam* năm 1998: "*Nhà giáo có hai niềm mê say!*"! Thầy tự nhận xét về thơ mình: "*Thơ được cái ý, như là ghi chép nhanh trên điện thoại điều mình cảm nhận mọi chốn, lúc đang phấn khích và những phút hoài niệm thương nhớ!*"

Tiết dạy cuối cùng

Một đêm dài thật khó ngủ
Thời gian như dùng dằng không
muốn trôi đi

Bao kỷ niệm xưa ùa về như sóng
Lòng bàng khuâng nhớ về ngày cũ
Bước run run lên bực giảng đầu đời

Những con số những hình toán học
Những sin, những cos, những đôi
mắt căng nhìn

Đêm từng đêm ta mà mờ mờ
trong sách vở

Niềm vui vỡ òa khi Quốc tế
thành công
Báo đài đưa tin khắp khởi rộn ràng...

Ôi Hòa Vang trong tận cùng nỗi nhớ
Phan Châu Trinh ơi, một thời trai trẻ
đến mê say

Lối cũ ta về thương Năng Khiếu nhỏ
Giờ chia tay nơi trường chuyên
to mới

Trái tim chông chênh nửa vui
nửa buồn!
LQĐ 5-2017

Cắm Lệ hoa vàng

Sông Cắm Lệ
hoàng hôn buông dần xuống

Nét xanh mờ
quyện lẫn bóng sương đêm

Ai có biết
dòng sông đang thấm chảy

Mãi dang đời
bồi đắp những phù sa!

Hòa Vang 10-1979

Đảo cà phê

Tôi mê những đảo cà phê châu Âu
Chẳng phải hàng quán đẳng cấp cao sang
Trên đại lộ thành thang hay phố đi
không rộng
Những ốc đảo tâm tình tuyệt vời kê trên
sàn gỗ ngang mặt vĩa hè!

Đôi tình nhân hẹn hò nơi quán nhiều hoa
Ư. Họ hôn nhau nồng nàn rất dễ thương
Những nhóm bạn trẻ riu rít, người già
chuyện trò vui bất tận
Tay bắt chặt tay ánh mắt cười hiện rõ lên
mỗi nét mặt người rạng rỡ!

Nhấp từng ngụm nhỏ cà phê thơm hương
Tàu điện chạy sát bên nhộn nhịp khách du
Ngồi một mình mà chẳng chút cô đơn
Vĩ mãi ngắm nhìn phố phường, bao người
đẹp đáng thanh cao!
Paris-Roma 8-2023

Chiều mưa

Sách giấy cũ
Úa vàng
Màu thời gian...

Dòng chữ phai
Nắn nót
Nét xuân thì...

Giọng ca buồn
Lệ Thu
Chiếc lá cuối...

Trang từng trang
Thì thầm
Khung trời xưa...

Nôn nao chờ
Ngày ấy
Một chiều mưa...

Nụ cười vui
Tóc ướt
Nơi quán vắng...

Mãi không thôi
Il pleure dans mon coeur...⁽¹⁾
Đà Nẵng 11-2007

1. Câu thơ của Paul Verlaine, dịch: như mưa rơi trên phố vắng

Cuộc sống qua ảnh

Ốc đảo trên đầm Nha Phu

Làng Hà Liên như một ốc đảo giữa đầm Nha Phu (phường Ninh Hà, thị xã Ninh Hòa, tỉnh Khánh Hòa) có diện tích tự nhiên khoảng 2ha, nằm cách trung tâm thị xã Ninh Hòa khoảng 6km về phía đông nam, ở cửa sông giáp với biển và núi Hòn Hèo, cách trung tâm thành phố Nha Trang 30km về phía bắc. Nơi đây được nhiều du khách ca ngợi "đẹp như tranh vẽ".

Đà Nẵng cuối tuần mời bạn cùng khám phá nét đẹp yên bình của "ốc đảo" Hà Liên qua chùm ảnh của tác giả Cao Hoàng (Khánh Hòa).

Làng Hà Liên hình thành hơn 370 năm, nhìn từ xa như một ốc đảo nằm tách biệt giữa đầm Nha Phu. Bao quanh bởi đầm nước nên làng chỉ có một con đường bê-tông dẫn vào.

Đất đai ở đây chủ yếu là bùn ngập mặn, đất phèn, xen lẫn bãi cát bồi, tạo thành những cánh rừng ngập mặn bởi cây sú vẹt.

Làng có khoảng 330 hộ dân với hơn 1.200 nhân khẩu, sinh sống chủ yếu bằng nghề nuôi trồng, đánh bắt thủy hải sản. Việc di chuyển của người dân chủ yếu bằng ghe.

Làng Hà Liên hầu hết là nhà cấp bốn, nhìn từ trên cao san sát mái ngói đỏ tươi.

Chính quyền địa phương đang đẩy mạnh du lịch ở khu vực đầm Nha Phu, trong đó có làng Hà Liên bởi vị trí độc đáo, thắng cảnh đẹp cùng hệ sinh thái biển đa dạng.

Người làng Hà Liên nuôi trồng thủy hải sản như tôm, cua, sứa... giúp phát triển kinh tế.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích.
Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Trong rừng mắt

NGUYỄN NGỌC TỬ

Bà mẹ đã từng tin mình với con gái có thân giao cách cảm, có sợi dây tâm linh kết nối máu mủ thâm tình vào những lần nó bất ngờ gọi thăm hỏi trùng với lúc mẹ ấm ẽ trúng gió. Rồi sự tình cờ trở nên đáng ngờ và mẹ nhận ra ít nhiều thảng thốt trong chất giọng vẻ như băng quơ của đứa con, nhận ra con không chút tin nào dẫu mẹ nói mình vẫn ổn. “Phải khỏe trong người là mẹ đã ra vườn từ sớm rồi, nắng này...”, có lần con gái sến lời. Bà mẹ nghĩ ngay, thôi xong, con nhỏ nó lên đặt máy quay giám sát mình.

Thứ đồ được nguy trang bằng gĩa cú mèo nhồi bông chêm chế dẫu kẻ gổ sát thêm trước, nơi có bàn nhỏ bà mẹ hay cà kê trà sáng, nơi bà buộc ngang qua mỗi khi ra vườn. “Con nhỏ cũng còn chút biết điều”, bà mẹ nghĩ, nó mà giấu camera ở buồng ngủ hay trong bếp, chắc bà giận điên. Bởi con chắc chưa quên mẹ từng cự tuyệt quyết liệt mỗi lần gạ lắp thiết bị ghi hình trong nhà, chưa quên mẹ cầm rằm điếc tai lúc an ninh xóm treo máy quay lên cây thông ngang cổng, chưa quên mẹ nói thứ con mắt ấy có răng, bao nhiêu riêng tư chúng ngoạm vào hết thảy. Biết mình ác cảm mà con nhỏ vẫn lên lắp mắt dòm ngó, chắc là lo lắng bất an cho thân già cô quạnh, bà mẹ

nghĩ, nên chưa vội tháo bỏ cho xong.

Vờ như chưa phát hiện ra, bà không cần gặng chi nhiều, chỉ nhìn như không, nhìn trống rỗng. Phớt lờ mọi con mắt chong lên quanh mình, bài tập đã giải nhuần từ hồi bà quyết định làm mẹ đơn thân. Xóm làng những năm đó, một đứa con gái không chong bụng bỗng đứng đội áo thu hút mọi ánh nhìn vào. Không cúi mặt lần tránh, bà ngẩng đầu đối diện với những coi thường, những thương hại bị bai, tự ám thị mình, thấy đó mà không thấy.

Nghĩ lại, bao mắt hồi ấy không có ánh nhìn nào vô cảm, thiếu đi hơi ấm. Những đồng tử long lên rồi nguội dần theo thời gian, hoặc người ta dời mắt qua đối tượng khác hoặc cạn kiệt chuyện để nói về bà. Cha của đứa nhỏ trong đồn đoán, chắc chỉ còn thiếu mỗi sọ dừa, thứ mà đàn bà cổ xưa có người từng uống nước đựng trong đó, và sinh con. Đôi khi một cuộc trộm ghé thăm xóm cũng khiến đám đồng duyên hưởng. Những ông trộm vật hồi ấy cũng lý kỳ không kém hội chữa hoang, họ giẫm lên lá khô tịnh không tiếng động, thu phục được những con chó hiếu chiến, coi tường cao cổng sắt như giấy quyến, họ trơn như mỡ, mỏng như cái bóng nhưng mang vác phẩm phẩm bao nhiêu vật chất

nặng, công kênh.

Từ có máy quay chiếu vào, những ông trộm giờ hiện nguyên hình, nom thâm hại. Thấy rõ đến chữ in trên áo, đôi dép tổ ong bần thêu, cái giỏ đựng đồ nghề bị đứt bên quai, cả bãi nước bọt dính bết lên lai quần sau củ nhỏ. Nhón nhác ngó chừng máy quay, nhón nhác sửa lại khăn bịt mặt, nhón nhác cắt khóa, nhón nhác tháo chạy.

Mỗi con mắt điện tử chong lên là khóa sạch mùi sương, trước sự mở tròng đến không chớp, nháy, trộm đao dè dặt, nhiều tội ác bị phơi bày, đám du thủ du thực bột lảng vảng ở những con ngõ tối. Bởi cái ý thức mình đang sống giữa rừng mắt trông theo, người ta điều chỉnh cả hành vi, sửa lại dáng đi, tư thế.

“Cái thứ đồ súc mầy mà ảnh hưởng tới mình”, bà mẹ từng nghĩ vậy. Nhưng từ lúc biết con gái lên lút dõi theo, căn nhà và khu vườn không còn giữ được thanh tịnh, cô quạnh như bà mẹ từng bỏ công mài sắc. Bà vẫn một mình đó, nhưng không còn triệt để một mình. Giữa bà với bóng giờ có kẻ thứ ba chen vào. Con nhỏ không biết sự hiện diện của nó ồn ào, lao xao, dù thân đang giữ ở một nơi chốn xa cách nhà hơn ba trăm cây số.

Mới thấu hiểu nỗi khiếp đảm của người bộ hành tiếng tăm một đạo, khi mỗi bước chân có cả ngàn mắt sấm soi. Những cái nhìn lạnh lẽo

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

Bữa tình cờ thấy đoạn phim ghi lại khoảnh khắc một người cha bị xe tải tông phải khi qua đường đón con, được một nhật báo chính thống bày hẳn hoi trên trang chính, bà mẹ bơ phờ. Cứ ướm mình vào cú tung mình thê lương của người đàn ông, rồi tự hỏi người ở lại đối diện kiểu gì khi hình ảnh ấy được chia sẻ khắp. Cách nào, cần bao nhiêu thời gian để xóa sạch đoạn phim lang thang cõi mạng?

Mắt điện tử vô tri hiển nhiên rồi, mắt thịt cũng thân nhiên không kém. Nên chưa thôi những đứa trẻ bị xâm hại mắt không được che mờ, chưa dừng lại cận cảnh da thịt rách bươm từ mấy cuộc đánh ghen mất trí, và cả cái chết, dưới

ánh nhìn vô cảm ấy, được trình bày như thể cành cây gãy, chiếc lá rơi, vẫn bày ra những cuộc oằn mình thảng thốt dưới bánh xe, những trượt chân biển biệt bên bờ vực.

Đâu ai chọn được hình ảnh mình trong giây phút cuối cùng, bà mẹ nghĩ. Nhờ máy quay thì không nữa, bà lấy những đôi sen khô che khuất nó. Nói cho cùng, đây là hình ảnh bà muốn con nhớ về mình. Dẫu héo khô, không còn sức sống nhưng vẫn đáng đáp ấy, tư thế ấy. Rồi con nhỏ sẽ hiểu ra thôi, khi nào nó làm mẹ, rằng thật nhẹ nhõm biết bao khi mình được mờ dần, thậm chí là lãng quên trong ký ức tự nhiên của con mình.

N.N.T

ĐỌC SÁCH

Những nẻo về văn hóa Huế

NGUYỄN THỊ DIỆU HIẾN

“Cây Hoàng mai trước nhà là mã văn hóa của Huế. Quét mã đó là đăng nhập vào Huế”. Tôi thích cách giới thiệu ấn tượng về cái “mã văn hóa” ấy của nhà báo - tác giả Minh Tự. Thì ra, đọc sách cũng là một cách “đăng nhập” vào vùng văn hóa phong phú, đậm đà bản sắc Huế, vào thế giới ngôn từ của nhà văn. Đây là lần thứ hai tôi đọc “Trước nhà có cây Hoàng mai” (NXB Trẻ, 2024), cuốn sách gồm 36 bài viết về Huế của một người Huế từng có hơn mười năm phiêu bạt làm báo ở Đà Lạt, Đà Nẵng rồi về lại với xứ “phong rêu kiêu sa.”

Huế trong những trang viết của anh Minh Tự, nhờ thế mà được nhìn và soi chiếu từ cảm xúc của nhiều góc độ cận cảnh đến viễn cảnh và tâm cảnh. Đăng nhập vào “Trước nhà có cây Hoàng mai”, người đọc sẽ bắt gặp vô số đường dẫn về nét đẹp phong phú vùng văn hóa cổ đô, mà trầm tích của nó vẫn luôn là thử thách lớn đối với con người. Đó là vườn An Hiên đẹp như một bài thơ - nơi trú ngụ của tâm hồn Huế. Người đọc từng thảng thốt khi “bước đến” khu vườn bà Lan Hữu trong tuyệt phẩm của Hoàng Phủ Ngọc Tường, thêm lần nữa nhận ra rằng, tác giả Minh Tự đã lý giải về kiến trúc vườn Huế, “tạo ra cốt để mà chơi”, mà sống theo điệu

Huế, rất Huế. Chuyện ngôi nhà rường, chuyện cây Hoàng mai trước nhà... đã trở thành dáng vẻ đặc trưng “chẳng nơi nào có được”. Nếp sống bình lặng, kiểu cách rất phong lưu ấy, tôi nghĩ rằng, chỉ có thể là Huế.

Hoàng mai là loài cây không phải của riêng Huế. Cả miền Trung đều có. Miền Nam cũng thế. Nhưng yêu Hoàng mai, quý Hoàng mai và tôn thờ Hoàng mai như một loài linh hoa thì chỉ có thể là người Huế. Bên cạnh đó, những bài viết say đắm về Hoàng mai còn mang nỗi ngậm ngùi khi số lão mai ở Huế cứ lặng lẽ với đi, với đi... Tôi cũng ước ao như tác giả: một con đường nào đó của Huế, mùa xuân sẽ rực rỡ riêng sắc Hoàng mai, như loài

Vương giả chi hoa chỉ thuộc về Đại Nội.

Một “đường dẫn” khác về một nẻo văn hóa Huế là ẩm thực Huế. Có thể nói, gần bó và trở lại Huế rất nhiều lần, nhưng chưa khi nào tôi đã con thêm món Huế. Thì đây, “phổ phường ẩm thực” được bày ra: phở Hến, phở Bèo-Nậm-Lọc, phở Bún hay những gánh hàng Hương, bún bò Huế, mè xừng... Người Huế vốn cầu kỳ, chín chu, tỉ mỉ nên nấu ăn bằng cả tâm hồn. Bởi vậy, món nào cũng đậm đà ý vị và độc đáo níu lòng du khách. Mà phải về Huế, lê la dọc phố phường, phải “ăn theo lối Huế”, cái kiểu “nghèo mà vẫn sang” (Trần Kiêm Đoàn) mới thường thức trọn vẹn cái phong vị Huế. Dù mỗi lần trở

về Huế, tôi mang một tâm trạng, một cảm xúc không lặp lại. Mà cũng đúng thôi, dòng Hương vẫn nguyên nét dịu dàng đầy nhưng thời gian vẫn lạnh lùng chảy trôi theo từng khoảnh khắc...

Là tác giả của hàng loạt phóng sự dài kỳ hấp dẫn trên Báo Tuổi Trẻ, nên anh Minh Tự khá chắc tay và nhuần nhuyễn trong cách “thuật - tả - bình” của thể loại phóng sự. Một nẻo về xứ Huế trong “Trước nhà có cây Hoàng Mai”, là những trang viết công phu về nghề thêu, nghề làm nón, thú sưu tầm tiền cổ và “guồng mặt Huế” về đêm, trong một phiên chợ khuya, hay đêm hoạt cung lung linh huyền ảo. Huế vừa thăm sâu trong từng nét đẹp văn hóa, vừa “tự làm mới mình” trong nhịp điệu của nhiều mùa lễ hội.

Nhiều lớp trầm tích văn hóa khác được khai mở như: di sản làng cổ Phước Tích, mưa Huế, nếp sống Huế, những đam mê đặc biệt của người Huế như vị bác sĩ tai mũi họng soạn... từ điển tiếng Huế (Bùi Minh Đức), hay những người thầy miệt mài nghiên cứu Huế và “sống chết với sách” cũng là những câu chuyện thú vị mà tác giả muốn dẫn dắt người đọc đến với xứ mộng mơ.

Tôi hữu duyên được đọc sách của nhiều người Huế viết về Huế. Một Nguyễn Thị Duyên Sanh với

những ngày tháng cũ đậm sâu trong “Loanh quanh xứ nhớ”. Một Nguyễn Du với những khảo cứu công phu mà cũng rất giàu cảm xúc về đất và người xứ Huế. Một Phi Tân với những tản văn hiền hậu, mộc mạc về cây trái, món ăn và chuyện về làng quê ngoại ô thành Huế. Một Nguyễn Khoa Diệu Hà với giọng Huế chay, hiền lành, nhỏ nhẹ, thủ thi (chữ của Trần Thùy Mai) về xứ mưa không buồn... Đa số họ là những nhà báo viết văn và tha thiết yêu quê hương, khát khao níu giữ những giá trị văn hóa độc đáo ở cố đô. Những ghi chép của nhà báo Minh Tự về xứ sở “phong rêu kiêu sa” góp thêm vào kho sách về Huế nguồn tư liệu quý giá, giúp người đọc ở xa thêm nhớ, ở Huế thì yêu hơn, trân trọng và trách nhiệm hơn với di sản văn hóa của một vùng đất đặc biệt trên bản đồ đất nước.

Đắm mình trong những trang sách của người Huế yêu Huế không phải “bằng tình thần cực đoan đáng yêu” (Vinh Quyển) như thường thấy, “Trước nhà có cây Hoàng mai” của Minh Tự đem đến cho người đọc cảm nhận chân thật về Huế; để được “đăng nhập” vào “mã văn hóa Huế”, rồi rẽ vào vô số đường dẫn về quá khứ, về hiện tại, của xứ sở “phong rêu kiêu sa”.

N.T.D.H

Truyện ngắn

Tái sinh

NHẬT HÀ

Kéo vali chậm rãi đi về phía cửa lên máy bay, trái tim Lam bình yên như mặt nước hồ sớm mai phẳng lặng. Thoát cái đã bốn năm trôi qua kể từ lần đầu Lam đặt chân đến nước Pháp. Ngày ấy, cơ hội đến với Lam nhờ học bổng toàn phần dành cho nữ sinh nghèo vượt khó. Cô gái 18 tuổi rời vùng quê biển, xa gia đình đem theo ước vọng học tập, thoát nghèo về xây dựng quê hương. Hôm nay, Lam rời nước Pháp, hành trang trở về vật chất chẳng có bao nhiêu nhưng điều khiến Lam tự hào là tấm bằng tốt nghiệp loại giỏi và khao khát thực hiện lời hứa của mình.

Hỏi Lam có tiếc nuối không - có chứ. Hai lời mời làm việc tại những công ty chế biến thực phẩm hàng đầu tại Pháp với mức lương hậu hĩnh đến ngay trước khi Lam bước vào phòng bảo vệ luận văn. Đối với người bán xứ đây cũng là điều ít ai đạt được chứ chưa nói tới một du học sinh nghèo. Lam nhắm mắt lại, khe mỉm cười tận hưởng sự ngọt ngào của giấc mơ có thật. Nhưng Lam coi đó là điều để kiêu hãnh về bản thân chứ không hề dao động. Lam biết mình muốn gì và rất rõ ràng ngay lúc này cần phải làm gì.

Bố mẹ Lam có tuổi rồi. Bố khéo tay, chuyên phụ người ta sửa nhà, đóng bàn ghế. Nhưng tuổi già ập tới, đã hai năm nay bố chẳng thể đi làm. Rảnh rỗi, ông sinh ra tật uống rượu. Rượu vào lời ra, ông mắng chửi mẹ Lam, đuổi bà ra khỏi nhà. Mỗi lần Lam gọi điện về nhà, trả lời Lam đều là tiếng nức nở của mẹ. Năm ngoài, mẹ thông báo bố bị suy gan. Nhưng ông không chừa, vẫn ngày ngày cùng con sấu rượu phá nát sức khỏe. Người bố yêu vợ thương con của Lam giờ bết bát, tiêu tụy. Lam không muốn nhìn thấy bố như vậy. Trên đời có hai kiểu người: một kiểu sợ thì né tránh, một kiểu càng sợ càng lao vào những mong thay đổi đáng hình của nỗi sợ. Lam thuộc kiểu người thứ hai. Lam phải về cứu bố, cứu gia đình của mình.

Lam nồn nao trong dạ quá. Lam thềm nhà, thềm biển, thềm cả cái nắng khô như rang chớ đây cát vàng lạo rạo.

Hít một hơi thật sâu, Lam bước nhanh hơn về phía cánh cửa cách ly. Chỉ có mình mẹ đến đón Lam. Chiếc khăn lạnh Lam tặng trước khi đi du học bay rớt rít trong tay mẹ. Người ta quần áo là lượt ôm hoa đến

đón người nhà. Mẹ Lam thì giản dị với áo bà ba và chiếc quần thụng xước chỉ một đường dài, không rõ màu đen hay xám bạc. Lam chạy ùa vào lòng mẹ, vòng tay gầy guộc của mẹ - vòng tay mà Lam mong nhớ bốn năm dài đằng đẵng - cứ lưng Lam mà vỗ, chẳng rõ mừng vui hay tủi phận.

Hai mẹ con Lam dắt díu nhau ra bến xe miễn Đông để bắt chuyến xe giường nằm về quê ngay trong đêm. Trên chiếc xe lao vun vút giữa màn đêm mờ mịt, tay Lam chẳng rời tay mẹ.

Ông Cường đang ngủ vật vờ trên cái chõng tre trong phòng khách thì nghe tiếng mở cửa cạch. Ông còn chưa kịp định thần đã bị ánh đèn nê-ông sáng trắng dội vào mắt. Ông cau mày, đưa tay lên che mắt nhìn ra phía cửa. Tiên sư bố đứa nào làm phiền giấc ngủ của ông. Triển miên trong men rượu, người lúc tỉnh lúc say, ông Cường còn chẳng nhớ hôm nay là ngày con gái về nước. Ông chưa kịp thốt ra lời nào thì đã nghe tiếng con Lam lanh lảnh. Bố! Nó chạy ùa vào ôm chầm lấy ông. Cái con này lớn tướng rồi, đi học tây bao năm rồi mà chẳng thay đổi gì cả.

Con Lam kiêu gì cũng nghe mẹ nó kể chuyện nhà rồi. Ông uống rượu về đuổi mẹ nó ra vườn ở suốt. Mỗi khi tỉnh táo, ông cũng thấy ăn năn. Nhưng như có ma làm, ngồi trước chén rượu, ông lại chẳng kim được lòng. Tay ông cứ vô thức cầm chén lên, nhấp một ngụm rồi hai ngụm. Cái giống rượu gạo đến là lạ. Cay nồng, rát cổ họng nhưng một khi bắt đầu thì không thể dừng lại. Lần nào ông cũng bị lôi về nhà trong tình trạng mềm nhũn. Người ông đổ oạt ra một đống trên nền gạch hoa lạnh ngắt. Giá ông cứ thế mà ngủ luôn có khi nhà cửa còn được vài phần êm ấm. Nhưng giống như đứa trẻ dở giấc gắt ngủ, ông vùng vằng ăn vạ. Bình thường là người trầm tính, kiệm lời, có rượu vào, cái miệng ông khôe ra trông thấy. Ông bật công tắc nói bù cho hết thầy thời gian im lặng trong cuộc đời. Ngặt nỗi, đầu óc ông khi ấy ong ong, mù mù. Ông than vãn, ông chửi rủa. Mà bên ông đâu có ai khác ngoài vợ. Thế là ông mắng bà, đuổi bà đi.

Biết con Lam sắp về, ông Cường bốn chôn, lo lắng lắm. Ông không biết phải đối diện với con gái như thế nào. Trước khi đi học xa, nó dặn ông ở nhà giữ gìn sức khỏe và chăm sóc mẹ nó. Vậy mà giờ ông đón nó với lá gan suy giai

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

đoạn một, cơ thể tiêu tụy và mẹ nó có nhà lại chẳng thể ở đằng hoàng. Ông lấy mặt mũi nào mà gặp con đây. Hôm con Lam báo là sẽ về, ông không biết nên vui hay buồn. Gặp con ai mà chẳng phấn khởi nhưng con gái về nhà, ông trở thành gánh nặng cho nó. Có một người bố như ông, ai dám lấy nó cơ chứ. Thà nó ở lại bên ấy đi làm nhiều tiền, không vương bận bố mẹ nghèo cho sướng tấm thân. Về đây làm gì cho khổ.

Nhưng đứa con gái đang quỳ bên cạnh ông nhìn không có vẻ gì là xấu hổ hay ghét bỏ ông cả. Đầu con Lam gục xuống, đôi bàn tay ôm chặt lấy cổ ông toát lên vẻ xót xa, đau đớn. Đang cười, tự nhiên nó khóc tu tu. Cha bố chi, hai mươi mấy tuổi đầu mà vẫn tênh tạch như trẻ con thế. Nước mắt ông chảy dài theo những nếp nhăn trên má. Bên cửa, vợ ông cũng nấc lên từng tiếng.

Về nhà, Lam bắt tay ngay vào việc giúp bố cai rượu. Lam phải cứu lấy lá gan của bố trước khi quá muộn. Hết nài nỉ đến khóc lóc làm mình làm mẩy, Lam cuối cùng cũng thuyết phục được bố bắt đầu thì không thể dừng lại. Lần nào ông cũng bị lôi về nhà trong tình trạng mềm nhũn. Người ông đổ oạt ra một đống trên nền gạch hoa lạnh ngắt. Giá ông cứ thế mà ngủ luôn có khi nhà cửa còn được vài phần êm ấm. Nhưng giống như đứa trẻ dở giấc gắt ngủ, ông vùng vằng ăn vạ. Bình thường là người trầm tính, kiệm lời, có rượu vào, cái miệng ông khôe ra trông thấy. Ông bật công tắc nói bù cho hết thầy thời gian im lặng trong cuộc đời. Ngặt nỗi, đầu óc ông khi ấy ong ong, mù mù. Ông than vãn, ông chửi rủa. Mà bên ông đâu có ai khác ngoài vợ. Thế là ông mắng bà, đuổi bà đi.

Chút tiền Lam để dành được từ những buổi làm thêm khi ở Pháp không còn nhiều. Nếu cả nhà chỉ tiếp tục chạy theo con ma men của bố thì sớm muộn cũng đuối sức. Ước mơ của Lam bấy lâu nay còn chưa kịp bắt đầu. Ngày ấy, Lam đạt được học bổng nhờ bài thuyết trình về việc xây dựng quê hương. Đó không đơn thuần chỉ là một bài luận để xin học bổng mà còn là mơ ước của cô gái nhỏ luôn đau

đau nghĩ về gia đình và người dân quê nghèo. Lam phách xốc lại tinh thần để vực cả nhà dậy.

Với tấm bằng cử nhân về chuyên ngành chế biến thực phẩm, Lam quyết định bắt tay vào chế biến những nông sản địa phương. Lam tuyên bố với cả nhà bây giờ tiền đã gần hết, Lam phải mượn mảnh vườn của bố mẹ để dựng xưởng trà. Và để tiết kiệm chi phí, Lam cần bố mẹ cùng làm với mình, cũng là để tạo công việc cho bố bớt rảnh, bớt nghĩ tới rượu. Ông Cường khéo tay lại tí mĩ, hai năm nay không làm gì nhưng ông không quên nghề. Tay ông thoăn thoắt đan hàng rào, đập hai cái lò đất đốt củi vũng chài. Không để bố làm những việc nặng nhọc mất sức nhưng Lam liên tục nhờ việc không để ông ngơi tay. Cứ thế, ngày này qua ngày khác, ông chẳng còn thời gian để tìm tới con ma men.

Sau một tháng, cái xưởng nhỏ của Lam bắt đầu thành hình, đầy đủ bếp củi, giếng nước, giàn phơi. Ông Cường còn tự tay đi mua về mấy cái chum sành cho Lam tập tành ủ nước tương, nước mắm. Cuối góc vườn, ông trồng thêm vài bụi mía mà con gái ông từ bé đã thích ăn. Mỗi khi có cơn gió lướt ngang, tiếng lá xào xạc rõ vui tai. Mẹ Lam ngày ngày thoăn thoắt ngâm, đãi, hấp, phơi, rang các loại đậu làm trà...

- Anh Cường, giờ làm ông chủ rồi nên quên anh em rồi à? - Tiếng mấy ông bạn nhậu gọi với theo từ quán nước bên đường.

- Các chú đừng nói vậy. Tôi làm chân sai vặt cho con Lam chứ ông chủ nổi gì. Đang đi gửi hàng cho nó đây này. Ông Cường vỗ bình bịch vào chiếc thùng các-tông quán bằng dính chẳng chặt sau xe.

- Anh cứ ngồi xuống cho chúng em chúc mừng cháu nó một tí xem nào. Xe không chuyển này thì còn chuyển sau. Đi đâu mà vội.

Ông Cường ngoảnh lại phía sau, tay tháo chiếc mũ bảo hiểm cũ. Ừ, cách 2 giờ lại có một chuyến xe. Cái liếp phơi chuối này ông cũng vá rồi. Ngồi uống chén

trà rồi đi.

Trưa trưa trưa trật không thấy bố về ăn cơm, Lam sốt ruột bỏ đi tìm. Chiếc xe dream quen thuộc dựng bên gốc cây trứng cá, thùng hàng nằm chổng chơ dưới đất, méo xẹo. Bố Lam ngồi quán bên đường, tay cầm chén hạt mít, mặt đỏ lựng.

Bố...ố!!! Lam hét lên rồi chạy lại giật chiếc chìa khóa xe máy trên bàn nước. Lam nổ máy phóng đi.

Con cái bố lão. Ông Cường vừa dứt lời thì chiếc xe dream đâm sầm vào cột điện lệch cả yếm. Chiếc thùng hàng méo đập mạnh xuống hòn đá bên vệ đường vỡ tan. Đậu lún đầy đường...

Chân Lam bó bột cả tháng trời. Suốt thời gian ấy ông Cường chỉ quanh quẩn làm cái chân, cái tay của con gái. Xưởng trà vừa mở cửa, nguyên liệu đã đặt người ta trước cả nửa năm, không thể đóng cửa, ông bà vận động hàng xóm qua giúp đỡ. Các bà bình thường chỉ biết trông cháu, quét nhà nay tít tít bày nhau cách sao trà cho thơm, đóng gói cho đẹp mắt. Vừa vui lại có thêm đồng ra đồng vào, ai nấy phấn khởi ra mặt. Cô Lam ơi, cô làm cái xưởng cho to rồi thuê chúng tôi làm công nhân chính thức đi.

Không trực tiếp xuống bếp, Lam lên mạng tìm hiểu công thức chế biến và bảo quản ngũ cốc, trái cây rồi hướng dẫn cho mẹ và các cô. Bố Lam thì đảm đương nhiệm vụ củi lửa, kỹ thuật. Nay ném thủ môn này, mai điều chỉnh cái kia. Ngày Lam tháo bột ở chân cũng là ngày xưởng chính thức ra mắt thêm món chuối sấy.

Xóm nhỏ giờ tí tách củi lửa, những hạt đậu lạo xào lăn qua lăn lại trên chiếc chảo gang nóng rẫy, những trái chuối tươi mật óng ánh phơi nắng đầy kín liếp tre. Bố mẹ, xóm giềng tìm được niềm vui trong lao động và cuộc sống. Lam chưa bao giờ thấy tự tin vào những quyết định của bản thân đến vậy. Lam không chỉ bắt đầu tạo thu nhập cho chính mình ngay tại quê nhà mà còn tìm thấy lối ra cho gia đình đã có lúc tưởng chừng rơi xuống vực thẳm.

Buổi tối, quây quần bên mâm cơm đơn sơ với bát canh tập tàng từ rau hái trong vườn, đĩa lạc rang muối và bát nước mắm ớt thơm nồng mùi biển, Lam trịnh trọng nói với bố mẹ về những dự định trong tương lai. Xưởng mình muốn được biết đến nhiều hơn thì cần có một cái tên. Cái tên ấy phải là linh hồn của cả xưởng, là cái gốc nơi mọi thứ bắt đầu và là điều luôn nhắc nhở con về lý do con đã bắt đầu. Con muốn đặt tên xưởng là Xưởng trà ông Cường.

Ông Cường đặt bát xuống nhìn con gái rưng rưng. Người ta nói sinh con ra là được sống lại thêm một lần nữa. Nhưng nhờ có con bố được tái sinh đến hai lần. Cảm ơn con đã đến bên và chưa bao giờ từ bỏ bố.

Gió ủa về mang theo hơi thở dịu dàng của đại dương xa xôi. Bụi mía nơi góc vườn đang thì thảo bài ca của sóng.

N.H

Lời vàng từ đồng hương

ĐÌNH XẾ

“Nếu bạn có được bộ ba như thế trên hàng công, bạn sẽ gặp may như ông ta!”. Ronald Koeman - huấn luyện viên trưởng đội tuyển bóng đá Hà Lan - đã nói thế để dẫn giải về điều may mắn và sự lún lút mà Arne Slot của Liverpool tậu được trước người đối nhiệm Erik ten Hag của Manchester United trong trận thắng cách biệt 3-0 của đội khách hôm Chủ nhật vừa rồi. Trong mắt nhìn của nhà dẫn dắt Hà Lan chuẩn bị vào giải đấu Nations League, hàng công gồm Mohamed Salah, Luis Diaz và Diogo Jota mà Liverpool mang tới Old Trafford hôm đó có chất lượng cao hơn các chân sút chủ nhà. Trong đó, theo Koeman, Salah hiện là một trong các tiền đạo xuất sắc nhất hiện giờ. Với sự hỗ trợ của hai đồng đội xông xáo, hiệu quả hoạt động của chân sút Ai Cập đã đạt mức tối đa. Cả ba bản thắng giúp Liverpool nhấn chìm Manchester United đều do Salah và Diaz ghi trong tình huống mà thủ môn khó bề cản phá. Có được trong tay vốn quý ấy nên sự vượt trội của Slot trên ghế kỹ thuật là điều hiển nhiên và “ông ta chỉ nhìn hơn Ten Hag chút ít mỏng manh thôi”.

Như sự người ta nghĩ mình bệnh vực lộ liễu người đồng hương ten Hag đang lặn lội trên chiếc ghế chông chênh đầu mùa ở Old Trafford, Koeman nhấn mạnh với thiên hạ rằng ông chú tâm theo dõi trận đấu này vì có đến năm tuyển thủ Hà Lan góp mặt từ hai phía (Cody Gakpo, Virgil Van Dijk, Ryan Gravenberch của Liverpool và Joshua Zirkzee, Matthijs De Ligt của Manchester United), những điều mình cảm nhận đều từ góc nhìn của nhà cầm quân. Tuy vậy, từ quan sát của Koeman, nhiều người bỗng được nhắc nhớ một thực tế “thiếu

Arne Slot, HLV của Liverpool công khai vạch trần sai lầm chiến thuật của HLV MU, Erik ten Hag. Ảnh: GETTY

binh đẳng” khi nhìn lại vốn liếng của hai viên thuyền trưởng: Trong khi Slot thông dong hưởng trọn thành quả và di sản từ bàn tay nhà ông nặn kỹ công của Jurgen Klopp thì đối thủ của ông ta phải hứng chịu không ngớt bao sóng gió nghiệt ngã từ mùa bóng cũ sang tận bây giờ. Ai cũng biết ten Hag chỉ giữ được chiếc ghế ở M.U vào phút cuối nhờ thành quả sau cùng tại cúp FA. Thủ thách khắc nghiệt lại tiếp tục đề lên vai ông và các cầu thủ ngay từ đầu mùa mới với hai trận thua trước Brighton và Liverpool sau ba lần ra quân ở giải ngoại hạng. Quả là nhạt nhòa so với thành quả toàn thắng của Slot trên ghế huấn luyện ở Anfield!

Hơn 200 triệu bảng Anh vừa được Manchester United tung ra nhằm củng cố sức mạnh các tuyển, trong đó có hai nhân tố nòng cốt từng phụng sự cùng Ten Hag ở Ajax Amsterdam là Matthijs De Ligt và Noussair Mazraoui. Là người tự trọng, ten Hag hẳn đang thấm thía rằng những tin cậy mà các ông chủ và công chúng ở Old Trafford dành cho mình, ngoài sức mạnh trấn an, chia sẻ, còn là một thôi thúc

nhức buốt, một gánh nặng trách nhiệm. Chắc hẳn ông hiểu không còn cơ hội nào khác nữa dành cho mình để vực dậy một M.U mờ nhạt và chìm khuất quá lâu. Cũng vậy, đây là dịp may cuối cùng để bản thân ông gây dựng thanh danh.

Khắt khe và có phần châm chọc, Alan Shearer - cựu tuyển thủ Anh một thời lừng lẫy - bảo ten Hag chỉ còn vòn vẹn hai trận đấu để tự cứu mình: gặp Southampton và Crystal Palace ở giải Ngoại hạng Anh. Cựu danh thủ vừa bị chính ten Hag bức bối chê “ngu” trong phần tranh luận sau trận thua Liverpool đoán chắc rằng sự chỉ trích hướng về trách nhiệm của nhà cầm quân này sẽ tăng gấp bội nếu Manchester United không đạt kết quả tích cực ở hai cuộc đọ sức sinh tử sắp tới.

Koeman từng có thời dẫn dắt Southampton nhưng có thể sẽ không còn động lực cho ông đến dự khán trận đấu giữa M.U và các học trò cũ. Với lại, lúc ấy, lời vàng của ông dành cho người đồng hương hẳn chẳng còn hiệu nghiệm. Ten Hag phải tự cứu mình!

Đ.X

Dấu hỏi Vincent Kompany

TINH BẢO

Bayern Munich giành thắng lợi cả hai trận đầu tiên của Bundesliga nhưng cách HLV Vincent Kompany xây dựng lối chơi ở Allianz khiến nhiều người lo lắng.

Bayern Munich là một trong ba đội toàn thắng sau 2 trận đầu tiên ở Bundesliga mùa giải 2024-2025. Ở trận thắng Wolfsburg 3-2, các học trò của HLV Vincent Kompany nhọc nhằn rượt đuổi tỷ số tới những phút cuối trận mới có trọn vẹn 3 điểm. Đó là trận đấu mà đội mắc lỗi ít hơn đã đánh bại đội cùng đẳng cấp để bản thân ông gây dựng lối chơi cho Bayern Munich.

Michael Olise cũng phải lùi lại ít nhất một nhịp để lấy bóng triển khai tấn công. Hai tiền vệ cánh là Mathys Tel và Serge Gnabry thường để mất bóng ở sát đường biên ngang.

Mọi thứ chỉ khá hơn khi ông tung Thomas Muller vào sân sau một tiếng đồng hồ. Tiền đạo 34 tuổi trở thành cầu thủ có số trận thi đấu nhiều nhất trong lịch sử Bayern Munich với 710 trận, vượt qua kỷ lục của thủ môn huyền thoại Sepp Meier. Khả năng cầm bóng và tổ chức

Thomas Muller là mắt xích quan trọng trong lối chơi của Bayern Munich nhưng đã 34 tuổi nên không thể thi đấu thường xuyên. Ảnh: Bild

Tư duy xếp đội hình thi đấu của HLV Kompany có chút hơi hướng của người thầy cũ Pep Guardiola nhưng lại thiếu nhất quán. Ông bố trí Joshua Kimmich chơi cơ động hết như Nathan Ake ở Manchester City, khi tấn công thì cùng Aleksandar Pavlovic ở vị trí tiền vệ trung tâm nhưng lúc bị đối phương phản công thì lùi về trám ở vị trí hậu vệ cánh phải. Tuyển thủ Đức lý giải vai trò của mình ở trận thắng Freiburg rằng do Vincenzo Grifo của Freiburg là cầu thủ chơi tự do nên không cần một hậu vệ phải thường trực. Nếu gặp đối thủ khác, HLV Kompany sẽ đưa ra sơ đồ khác.

Ngoại trừ sự giống nhau ở cách bố trí một cầu thủ chơi hai vai trò trong một trận đấu như thấy Guardiola thì HLV Kompany khiến lối chơi của Bayern Munich khá rối. Chính vì sự di chuyển hỗn loạn đó mà mỗi khi “Hùm xám” giành lại được bóng thì gặp khó khăn trong việc phát động tấn công. Lý do là ngay sau khi kiểm soát được bóng thì các cầu thủ lại không ở đúng vị trí nên bóng cứ luẩn quẩn khu vực giữa sân, không có hậu vệ nào tiến lên phía trước để nhận bóng do họ bị mắc kẹt sâu ở góc sân. Hai tiền vệ là Jamal Musiala và

tấn công của Muller đã giúp Bayern Munich giành lại quyền kiểm soát bóng. Có Muller trên sân, Bayern Munich mới triển khai được lối chơi tấn công sở trường độc hai biên của mình, vốn đang có rất nhiều ngôi sao như Alphonso Davies, Raphael Guerreiro, Serge Gnabry hay Leroy Sane. Ấn tượng hơn nữa là lão tướng này có bàn thắng ấn định tỷ số 2-0 tuyệt đẹp: chặn bóng bằng chân phải và kết thúc bằng chân trái để có bàn thắng thứ 150 của mình ở Bundesliga.

Bayern Munich giành trọn 6 điểm sau 2 trận đấu nhưng người hâm mộ cho rằng HLV người Bỉ còn quá nhiều việc phải làm về chiến thuật. Có vẻ như HLV Kompany không tháo gỡ được khó khăn của người tiền nhiệm Thomas Tuchel là tìm một nhạc trưởng sau lưng trung phong Harry Kane. Tài năng trẻ Musiala chơi rất hay ở vị trí số 10 trong đội tuyển Đức nhưng lại khá rối khi trở về với “Hùm xám”. Trong cả hai trận đầu tiên của mùa giải này, chỉ khi Muller vào thế chỗ Musiala thì lối chơi của Bayern Munich mới trở nên thanh thoát nhưng rất tiếc tiền đạo này sẽ bước qua tuổi 35 khi gặp Holstein Kiel vào ngày 15-9 tới.

TB

Ảnh thể thao

Vượt trội

Chỉ cần 3 trận đầu tiên ở Premier League 2024-2025, Erling Haaland đã ghi 7 bàn cho Manchester City, trong đó có 2 hat-trick để phá kỷ lục 6 bàn/3 trận đầu mùa mà Edin Dzeko lập được cách đây 13 năm. Tiền đạo Na Uy đã có 8 hat-trick chỉ sau 69 trận Premier League. Để có được chừng ấy hat-trick, Harry Kane cần tới 320 trận cho Tottenham. Thierry Henry cần 254 trận cho Arsenal, Michael Owen cần 326 trận cho Liverpool và Manchester United. HLV Pep Guardiola đương nhiên

Erling Haaland lập 2 hat-trick liên tiếp ở Premier League. Ảnh: Getty Images

ngợi ca học trò cưng của mình “Không có hậu vệ nào đủ sức cản nổi Haaland ghi bàn”. Còn cựu danh thủ Micah Richards nhận định Haaland có tiềm năng để ghi nhiều bàn thắng

hơn Cristiano Ronaldo và Lionel Messi. Ronaldo có 899 bàn sau 1.235 trận. Messi ghi 838 bàn sau 1.069 trận. Haaland đã có 263 bàn sau 317 trận.

T.B (theo Dailymail)

“Đà Nẵng xưa” và “Đà Nẵng nay”

HUYNH VŨ

Nhằm giúp người dân hiểu hơn về những dấu mốc, bước ngoặt quan trọng của thành phố từ thời kỳ phong kiến triều Nguyễn đến giai đoạn phát triển ngày nay, từ ngày 29-8 đến hết ngày 12-9 tại Trung tâm Hành chính thành phố (cửa số 3), Sở Nội vụ phối hợp Trung tâm Lưu trữ quốc gia I (Cục Văn thư và lưu trữ Nhà nước) tổ chức triển lãm về Đà Nẵng xưa và nay, cùng quá trình vươn lên của thành phố qua gần 200 tài liệu, hình ảnh lần đầu tiên công bố.

Đến dự triển lãm “Từ Cửa Hàn hướng đến thành phố đáng sống”, tôi như lạc vào câu chuyện thời cuộc của thành phố với lối thiết kế độc đáo chia thành từng mảng giấy lớn đa dạng màu sắc, tuần tự nối tiếp nhau, chủ mục rõ ràng. Qua gần 200 tài liệu lưu trữ, triển lãm “Từ Cửa Hàn hướng đến thành phố đáng sống” chia thành 2 chủ đề “Đà Nẵng

Không gian trưng bày gần 200 tài liệu lưu trữ với những sự kiện quan trọng của thành phố tại triển lãm “Từ Cửa Hàn hướng đến thành phố đáng sống”. Ảnh: H.V

Triển lãm vừa là sự kiện chính trị vừa là sản phẩm văn hóa có ý nghĩa, khơi gợi niềm tự hào của người dân nơi đây cũng như cả nước về thành phố Đà Nẵng xinh đẹp, căng tràn sức sống. Thời gian đến, mong muốn Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố tiếp tục phát huy truyền thống lịch sử và cùng nhau vun đắp, góp phần, xây dựng Đà Nẵng ngày phát triển và thật sự là thành phố đáng sống”

Thứ trưởng Bộ Nội vụ Nguyễn Duy Thăng

xưa” và “Đà Nẵng nay”. Nếu “Đà Nẵng xưa” giới thiệu chi tiết về tài liệu và hình ảnh giai đoạn từ triều Nguyễn đến năm 1975 với Đài Điện Hải, Cảng Đà Nẵng, Đà Nẵng chống quân xâm lược phương Tây, Nhượng địa Pháp, Đà Nẵng dưới sự quản lý của Chính phủ lâm thời Việt Nam dân chủ Cộng hòa, Chính quyền Quốc gia Việt Nam và chính quyền Việt Nam Cộng

hòa thì “Đà Nẵng nay” lại khắc họa rõ nét toàn cảnh sự kiện Đà Nẵng giải phóng ngày 29-3-1975. Hòa bình lập lại, Đà Nẵng trở thành thành phố trực thuộc tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng, bắt tay vào khắc phục những hậu quả nặng nề sau hai cuộc chiến tranh và tổ chức lao động sản xuất. Tiếp đến, trong gần 30 năm thành phố trực thuộc Trung ương, chính quyền

và nhân dân thành phố đồng lòng triển khai nhiều quyết sách quan trọng, mang lại sự phát triển cho thành phố đến nay với danh hiệu thành phố đáng đến, đáng sống trong khu vực và thế giới.

Liên tục đưa chiếc điện thoại đã cũ chụp liên hồi các tài liệu lưu trữ tại triển lãm, ông Huỳnh Văn Liên (65 tuổi, phường Thanh Bình, quận Hải Châu) đi cùng cháu gái Huỳnh Bích Ngọc (21 tuổi) bày tỏ, để Đà Nẵng giàu đẹp, an bình, văn minh, hiện đại thì những quyết sách đột phá của các cấp lãnh đạo qua các thời kỳ như “5 không”, “3 có” và “4 an” đã góp phần đánh dấu sự đổi thay lớn của thành phố. “Tôi mong rằng, không những thế hệ tôi mà ngay cả lớp trẻ cũng hiểu tường tận về quá khứ, từ đó nhìn nhận sức sống hiện tại để trân quý, giữ gìn, ra sức học tập và làm việc để xây dựng thành phố giàu đẹp hơn”, ông Liên hy vọng. Với Bích Ngọc, được đọc, được chiêm ngưỡng những tài liệu về thành phố từ quá khứ cho đến hiện tại, từ mảnh đất nhượng địa cho đến khi giải phóng và những đổi thay hôm nay khiến Ngọc thêm phần tự hào nơi mình sinh ra và lớn lên.

Ông Võ Ngọc Đông, Giám đốc Sở Nội vụ cho biết, buổi triển lãm chào mừng 79 năm Cách mạng tháng Tám thành công và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2-9-1945 - 2-9-2024). “Sau nhiều thăng trầm của lịch sử, đến nay, sau gần 30 năm trở thành thành phố trực

thuộc Trung ương, Đà Nẵng đã có những bước phát triển vượt bậc, từng bước khẳng định vị thế của đô thị văn minh, hiện đại tại khu vực miền Trung và cả nước. Tôi mong rằng, buổi triển lãm sẽ đưa người xem hồi tưởng lại Đà Nẵng xưa và nay, cùng quá trình vươn mình của thành phố thông qua 200 tài liệu lưu trữ”, ông Đông cho hay.

Chia sẻ tại buổi triển lãm, Thứ trưởng Bộ Nội vụ Nguyễn Duy Thăng cho rằng, thành phố Đà Nẵng có vị trí địa lý đặc biệt quan trọng nổi hai đầu đất nước và được thiên nhiên ban tặng nhiều lợi thế từ địa hình cho đến khí hậu với các tiềm năng phát triển. Tuy nhiên, đi cùng lợi thế thì Đà Nẵng cũng có nhiều thách thức. Đến nay, qua các biến động thời cuộc, Đà Nẵng có nhiều thay đổi, đa dạng sắc màu và trở thành trung tâm phát triển về du lịch, khoa học, công nghệ, giáo dục, y tế... trên cả nước. “Triển lãm vừa là sự kiện chính trị vừa là sản phẩm văn hóa có ý nghĩa, khơi gợi niềm tự hào của người dân nơi đây cũng như cả nước về thành phố Đà Nẵng xinh đẹp, căng tràn sức sống. Thời gian đến, mong muốn Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố tiếp tục phát huy truyền thống lịch sử và cùng nhau vun đắp, góp phần, xây dựng Đà Nẵng ngày phát triển và thật sự là thành phố đáng sống”, Thứ trưởng Bộ Nội vụ Nguyễn Duy Thăng khẳng định.

H.V

Tác phẩm văn học nghệ thuật bày tỏ với đời

NGUYỄN KIM HUY

“Làm thế nào để đưa tác phẩm văn học - đứa con tinh thần mà mình rút ruột hình thành với tất cả tâm huyết, tình yêu, tài năng và sự nỗ lực hết mình cho nghệ thuật ngôn từ đến với bạn đọc một cách hiệu quả, như ý nhất?”. Đây luôn là câu hỏi lớn đối với các thế hệ những người viết văn, những nhà văn từ xưa đến nay.

Cuộc sống luôn có những biến động, thêm vào đó là sự chiếm lĩnh của các phương tiện truyền thông hiện đại, các luồng thông tin văn hóa, khoa học và giải trí mới mẻ. Hiện nay, trong lĩnh vực văn học nghệ thuật còn có sự cạnh tranh bởi trí tuệ nhân tạo. Trong bối cảnh đó, các nhà văn nhất thiết phải thay đổi tư duy thiên về lối mòn thụ động, phải có những phương

thức thích hợp trong việc đưa tác phẩm văn học đến bạn đọc, có như vậy mới có thể lan tỏa tác phẩm trong mọi tầng lớp, lứa tuổi bạn đọc.

Vừa qua, tại Hội thảo “Nhà văn và con đường đưa tác phẩm văn học đến với bạn đọc” do Hội Nhà văn thành phố Đà Nẵng tổ chức đã ghi nhận nhiều ý kiến tâm huyết. Nhà thơ Tấn Hoài Dạ Vũ cho rằng, trong chùng mực nhất định, khi văn hóa đọc đang “đi xuống” thì việc nhà văn tự cứu mình, cùng giúp nhau phổ biến tác phẩm là vô cùng cần thiết. TS Huỳnh Văn Hoa thì quan tâm đến các bạn đọc nhỏ tuổi và dạy dứt bỏ hình nơi tâm hồn các em đã bị lấp đầy bởi những truyện tranh ô ạt xuất bản, bởi bao trò chơi điện tử và nhiều thứ khác chưa biết đến... Chúng ta vẫn chưa có những tuyển tập hay và xuất sắc về văn chương thiếu nhi được biên soạn công phu, nghiêm túc, có chất lượng dành cho các em. Nhà thơ Mai Hữu Phước khẳng định bước vào kỷ nguyên của kỹ thuật số, người viết buộc lòng phải chuyển hướng quảng bá tác phẩm của mình lên thế giới ảo, nếu không thì đó là một sự thua

thiệt. Trong khi đó, nhà văn trẻ Lê Thị Lệ Hằng - tác giả có nhiều bản thảo được các NXB mua bản quyền trong những năm qua - chia sẻ, đối với một tác giả, tiếp cận các NXB, các công ty phát hành, các nhà sách là việc sẽ phải tiến hành thường xuyên, song song với việc sáng tác. Làm việc với bản thảo văn học hằng ngày từ các NXB, ThS Nguyễn Quỳnh Linh và nhà thơ Hồ Sĩ Bình đều nhấn mạnh đến vấn đề tiếp nhận bản thảo, biên tập và giới thiệu quảng bá tác phẩm sau khi xuất bản. Theo đó, ngành xuất bản sách đóng vai trò rất quan trọng trong việc phát triển văn hóa đọc. Ngành xuất bản và phát hành sách phát triển sẽ là nền tảng, là cơ sở cho phát triển văn hóa đọc. Tuy nhiên, phải nhìn nhận rõ một thực tế, việc phát hành các ấn phẩm văn học, văn hóa hiện nay gặp muôn vàn khó khăn, chưa thấy tác giả nào sống được nhờ vào việc bán sách cả. Riêng mảng thơ, tình hình lại càng khó khăn hơn.

Vì sao những nhà văn đang phải đối diện với một thực tế khắc nghiệt như vậy? Có lẽ vì từ một nguyên nhân cốt lõi, có tính quyết định nhất đã được các nhà văn thẳng thắn nhìn nhận: Phải có tác phẩm

Trong những năm tháng đi tìm sự hiện diện bản thể của mình trong cuộc đời, tôi nghiệm ra rằng, nếu ta thực sự có nhu cầu giải tỏa, chia sẻ (hiểu nôm na về mặt nghề nghiệp - nghề văn - đó là nhu cầu sáng tạo tác phẩm văn học nghệ thuật và phổ biến những tác phẩm văn học nghệ thuật ấy!) thì đừng cầu mong danh vọng, nhất là thứ hư danh nhất thời qua những lời xưng tụng phù phiếm, mà hãy cứ im lặng làm việc, âm thầm sáng tác, rồi để cho tác phẩm văn học nghệ thuật của chúng ta tự nó bày tỏ với đời”.

Nhà thơ Tấn Hoài Dạ Vũ

văn học đúng nghĩa, thực chất, có giá trị văn học cao trước khi nghĩ đến con đường đưa tác phẩm đến với bạn đọc! Theo nhà thơ Nguyễn Minh Hùng, điều kiện tiên quyết là người viết phải không ngừng sáng tạo ra tác phẩm hay, hấp dẫn. Đồng thời phải ngưng xuất bản những tác phẩm mà mình có thể-biết-rằng không hay, không mới, không ích gì cho bạn đọc! Nhà thơ Tấn Hoài Dạ Vũ nhấn nhủ tha thiết tự trải nghiệm một đời viết văn làm thơ của mình: “Trong những năm tháng đi tìm sự hiện diện bản thể của mình trong cuộc đời, tôi nghiệm ra rằng, nếu ta thực sự có nhu cầu giải tỏa, chia sẻ (hiểu nôm na về mặt nghề nghiệp - nghề văn - đó là nhu cầu sáng tạo tác phẩm văn học nghệ thuật và phổ biến những tác phẩm văn học nghệ thuật ấy!) thì đừng cầu mong

danh vọng, nhất là thứ hư danh nhất thời qua những lời xưng tụng phù phiếm, mà hãy cứ im lặng làm việc, âm thầm sáng tác, rồi để cho tác phẩm văn học nghệ thuật của chúng ta tự nó bày tỏ với đời”. Có lẽ đó là cách chính đáng nhất để giúp nhà văn hiện diện trong cõi đời này...

Quả thật, hình thành tác phẩm văn học là một quá trình, như các nhà lý luận văn học hiện đại luôn nhắc nhở, và luôn là một quá trình không dễ dàng gì đối với các nhà văn, từ ý tưởng sáng tạo đến việc hình thành tác phẩm. Điều cốt lõi bậc nhất là phải sáng tạo, xây dựng nên một tác phẩm văn học thật sự trước khi nghĩ đến việc làm thế nào để đưa được tác phẩm của mình đến với bạn đọc, để có thể hy vọng nó lan tỏa sâu rộng đến bạn đọc!

N.K.H

Góc nhớ Ngày xưa đi học

HOÀNG HIỀN

Tôi còn nhớ mình chuẩn bị cho năm học mới từ rất sớm. Đầu mùa hè, bố tôi đi lấy kem ở Hải Phòng về bán. Ngày ấy túi ni-lông chưa thông dụng như bây giờ, những que kem mát lạnh được bọc trong những tờ giấy báo. Bố tôi kể, tiệm báo cũ nằm gần nhà máy kem, muốn mua bao nhiêu cũng có. Ở thành phố nhìn trên vỉa hè đâu đâu cũng thấy người ta cầm tờ báo trên tay. Những tờ báo cũ về đến nhà mình là đã đi qua bao nhiêu tay người đọc. Mỗi lần bố tôi đi lấy kem về, tôi đón lấy xấp kem về, lọc bìa những cuốn báo được in bóng đẹp để riêng, những tờ báo trắng tinh cũng thế, rồi xếp lại phẳng phiu gọn ghẽ và cất thật cẩn thận. Đó là vốn riêng của tôi.

Thường vào mùa hè, mẹ tôi trồng rất nhiều rau muống, rau lang. Mùa rào đổ xuống, rau cứ thế xanh mơn mẫm. Chiều chiều, tôi ra đồng hái rau, bó lại bằng dây chuối xếp đầy cái rổ sẽ đem về. Năm giờ sáng hôm sau nghe các cô các chị trong xóm í ới tôi cũng dậy theo đi chợ, người thì bé, chợ thì xa, các chị các cô thì thoảng phải đỡ giúp tôi cái rổ rau nặng trĩu. Những tờ báo đẹp tôi bỏ vào cái túi dây rút đeo trên lưng. Đến chợ, đặt rổ rau xuống, trải chiếc bao xác rắn xuống nền đất, từng tờ báo được bày ra sao cho thật bắt mắt, tùy vào họa tiết, độ bóng đẹp mà tôi bán mỗi tờ 200, 300 đồng. Những tờ báo ấy các bạn học sinh mê lắm, bọc bìa sách vở rất bền, họa tiết hoa mai, hoa đào, những cô chú mặc quân phục tươi cười đầy ắp không khí mùa xuân. Có phiên chợ tôi bán được hai hay ba ngàn đồng

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

tiền báo. Tiên bán rau dùng để mua đậu phụ, mua giá đỗ. Tiên bán báo gom nhặt suốt mùa hè cũng đủ để ba chị em tôi có khăn quàng mới, cặp sách mới.

Thích nhất là những ngày đầu năm học, mẹ xin ở đâu đó bộ sách giáo khoa cũ, cuốn nào thiếu thì được mẹ mua cho cuốn mới. Tôi ngồi tỉ mỉ vuốt phẳng phiu những bìa sách, mép sách đã quăn queo, dùng hồ dán lại gáy sách, dùng bìa cứng cắt dán, vẽ một cái bìa thay thế cho những cuốn bị rách bìa. Khâu cuối cùng mới đem những tờ báo đẹp nhất, bóng nhất bọc bìa, dán nhãn. Tôi còn nhớ những cô bạn ngồi bên thích những cuốn sách vở của tôi lắm, có thể xoay ngang xoay dọc đọc những mẩu truyện ngắn hay bài thơ trên đó. Đọc đi đọc lại đến mức thuộc lòng. Ngày ấy, sách báo sao mà hiếm.

Chuyện giày dép của chị em tôi cũng rất "ly kỳ". Thời đó nhà trường không yêu cầu

học sinh mang dép quai hậu như bây giờ. Trẻ con đi học hầu hết mang dép nhựa, những đôi dép đứt không biết bao nhiêu lần, được hàn lại bằng mũi liềm hơ trên bếp than. Nghề bán kem hồi ấy của bố tôi có nhiều chuyện vui lắm, người ta có thể đem lúa, xoong nồi cũ, dép đứt, lòng ngan lòng vịt, vỏ chai... đổi kem. Thành ra mỗi chiều bố tôi chở chiếc thùng kem đã bán hết về, hai bên hông treo hai cái bao tải đầy ắp những "chiến lợi phẩm ấy". Tôi cầm đầy bao dốc ngược lên, bao giờ cũng tìm dép trước. Có khi may mắn được đôi dép còn nguyên vẹn chỉ bị đứt một quai, cũng có khi phải mang dép cộc cách miễn sao là vừa vì thường phải đến Tết chị em tôi mới được mẹ mua cho dép mới.

Ngày ấy bạn bè nhìn quanh đũa nào cũng nghèo thành ra chẳng ai cười nhau cả, đi học mà đem theo vài chiếc kem que bố gói thật chặt trong giấy báo là bạn bè ríu

rit suốt quãng đường đến trường. Tờ báo gói kem ấy cũng không bỏ đi đâu, đem đến lớp vuốt phẳng phiu rồi chuyển tay nhau đọc. Có khi chỉ là những mẩu tin ngành nông nghiệp, hướng dẫn phun thuốc trừ sâu...

Trường lớp ngày ấy cả thầy cô và học sinh phải tập trung trước mấy ngày dọn dẹp, quét đất chổi chổi quét đảo, lấy lá khoai chà lên bảng đen đầu vào đấy thì mới đến ngày khai giảng. Ngôi trường ấu thơ dù có cũ kỹ đến nhường nào thì cũng luôn đem đến cho chúng tôi những điều mới mẻ. Có đêm đông ngồi giặt quần áo trên hiên nhà, tận dụng ánh sáng hắt ra từ bàn học, mẹ tôi hỏi: "Con có biết vì sao bàn học của con luôn sáng không, vì ánh sáng hắt ra từ những trang sách đấy".

Bây giờ, ngồi bọc sách vở cho con trước khi bước vào năm học mới, thi thoảng tôi vẫn kể cho các con nghe chuyện mình đi học ngày xưa. H.H

Mỗi tuần một địa chỉ

Simple, quán cà phê đậm chất hoài niệm

HUỲNH LÊ

Với không gian đậm chất hoài niệm (retro), Simple Coffee (3 Phan Anh, quận Cẩm Lệ) tái hiện không gian sống lẫn thói quen sinh hoạt của người dân thập niên 70, 80 mà bạn không nên bỏ qua trong hành trình khám phá quán cà phê tại thành phố Đà Nẵng.

Không gian đậm chất retro tại Simple Coffee.

Ảnh: H.L

Tại đây, từng chi tiết nhỏ đều gợi nhớ năm tháng đã qua, từ bức tường sơn màu vàng nhạt, từ ô cửa sổ lá sách đến những chiếc quạt trần kiểu cũ. Tại tầng trệt, chào đón bạn sẽ là chiếc bàn gỗ, tivi đen trắng hay những quyển sách, tờ báo cũ. Thói quen sinh hoạt của người dân thập niên 70, 80 được tái hiện khá trọn vẹn qua chiếc rương sắt, máy đánh chữ, radio, điện thoại quay số, đèn dầu cũ hoặc bộ bàn gỗ hương... Từng món đồ trang trí được chủ quán lựa chọn và sắp đặt tinh tế dọc theo những bức tường màu vàng, tạo nên không gian vừa ấm cúng, vừa thú vị với mọi người. Ngoài ra, ánh sáng từ những ngọn đèn vàng và ánh sáng tự nhiên từ các ô cửa lớn giúp việc đọc sách thư giãn hay ngắm nhìn vật dụng trang trí tại quán dễ dàng hơn.

Diện tích khá nhỏ nhưng

Simple Coffee là "điểm hẹn" quen thuộc của những tín đồ yêu thích đồ cũ, đồ cổ tại thành phố. Đôi khi quán cũng tổ chức hoạt động giao lưu, trao đổi đồ cũ giữa các khách hàng có cùng đam mê. Ngoài không gian kiến trúc ấn tượng, đồ uống ở Simple Coffee cũng phong phú phong cách retro với cà phê phin, trà đá và nước ép trái cây nguyên chất. Tất cả được đặt trong những chiếc ly, chiếc tách gợi nhớ thời quá vãng, mang đến cho khách hàng một trải nghiệm trọn vẹn từ thị giác, vị giác đến cảm xúc cá nhân. Có thể nói, với sự kết hợp hài hòa giữa không gian kiến trúc, vật dụng trang trí và chất lượng dịch vụ, Simple Coffee trở thành điểm đến phù hợp cho những tâm hồn yêu thích sự tĩnh lặng và nét đẹp xưa cũ.

H.L

▽ sách mới, sách hay

1. "Hỏi đáp lịch sử Việt Nam - Từ khởi thủy đến thế kỷ XX" (NXB Trẻ, 8-2024) được trình bày theo dạng hỏi-đáp về lịch sử Việt Nam với tiêu chí ngắn gọn, chính xác, dễ đọc, dễ hiểu. Nội dung các tập gồm đầy đủ những chi tiết, sự kiện, nhân vật đã tạo dấu ấn đặc biệt cho từng giai đoạn.

Lịch sử Việt Nam với hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước đã trở thành kho tàng kiến thức quý giá, vun bồi lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc; là những kinh nghiệm sống đã được trải nghiệm và chứng minh qua thực tiễn. Những giá trị này được ghi chép bởi các nhà nghiên cứu và thể hiện qua

quyển "Hỏi đáp lịch sử Việt Nam - Từ khởi thủy đến thế kỷ XX" để người Việt Nam thời hiện đại có thể học hỏi xây dựng bản lĩnh cho mình khi hòa nhập vào dòng chảy cuốn cuộn của thế giới. Tìm hiểu về lịch sử dân tộc, do đó, vừa là nhu cầu, vừa là đòi hỏi của thời cuộc để mỗi người dân Việt Nam có thể tự tin hội nhập cùng bạn bè quốc tế với bản sắc dân tộc mạnh mẽ.

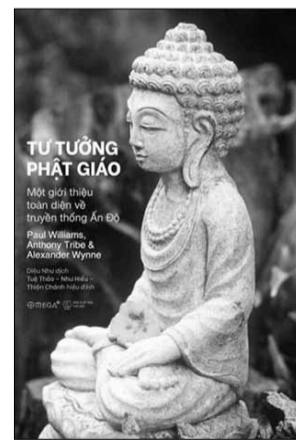
Tập sách gồm các phần: Từ khởi thủy đến thế kỷ XX; Nước Việt Nam dưới đời Ngô, Đinh, Tiền Lê, Lý, Trần, Hồ; Từ khởi nghĩa Lam Sơn đến nửa đầu thế kỷ XIX; Cuộc kháng chiến chống Pháp lần thứ I (từ năm 1858 - cuối thế

kỷ XIX); Đầu thế kỷ XX đến ngày thành lập Đảng Cộng Sản Việt Nam (1930); Từ Xô Viết Nghệ Tĩnh đến Cách mạng tháng Tám (1930-1945); Cuộc kháng chiến chống Pháp lần thứ I (1945-1954); Cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954-1965); Từ Xuân Mậu Thân đến Chiến dịch

Hồ Chí Minh (1965-1975); Việt Nam - Hành trình xây dựng và phát triển (từ năm 1975 đến nay).

2. "Tư tưởng Phật giáo - Một giới thiệu toàn diện về truyền thống Ấn Độ" (Alpha Book, NXB Thế giới phát hành) là bộ sách do ba nhà nghiên cứu Phật học gồm Paul Williams, Anthony Tribe và Alexander Wynne bàn về nguồn gốc, nền tảng học thuật và giáo lý đạo Phật theo truyền thống Ấn Độ. Tác phẩm gồm bảy chương về giáo lý của Đức Phật. Theo tác giả Paul Williams, sách là bản hiệu đính của ấn bản đầu tiên xuất bản năm 2000, trình bày khảo sát về tư tưởng Phật giáo, với nội dung về Phật giáo Ấn Độ căn bản, sơ khai và chính thống. Tác phẩm mở ra các đặc điểm cơ bản của

Phật giáo, có thể giúp người đọc hiểu về các khái niệm cơ bản của tư tưởng Phật giáo Ấn Độ cổ điển, từ thời Đức Phật đến thời kỳ hiện đại cùng những tranh luận thảo luận về tư tưởng Phật giáo và các trường phái tư tưởng chính thống.

Tư tưởng xuyên suốt cuốn sách là cách phân biệt về bề ngoài của văn vật và bản chất thực của chúng. Theo sách, bản chất của mọi thứ sẽ được thấu tỏ dưới con mắt của các Phật - những vị đã giác ngộ, đã thức tỉnh để nhìn thấu sự thật. Phật giáo là tôn giáo quan tâm sâu sắc đến các vấn đề bản thể luận (tức là những gì thực sự hiện hữu). Về cơ bản, đây là những vấn đề triết học.

Theo Goodreads, nhà Ấn Độ học Richard Gombrich đánh giá sách ghi tích sâu sắc về triết học Ấn Độ và Phật giáo. Sách nằm trong dự án về Phật học của nhà sư Thích Pháp Cẩn, tuyển chọn các tác phẩm hàn lâm có tính cập nhật từ các nhà nghiên cứu Phật học.

MẪU ĐƠN

Quán quân "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024"

HUYỀN LÊ

Với đề tài "Chế biến thực phẩm vi sinh học Copepods", nhóm Copepods gồm các sinh viên đến từ hai trường Đại học Kinh tế, Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) vừa xuất sắc đạt quán quân "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024" (GBA Young Innovation Award 2024) do Hiệp hội Doanh nghiệp Đức tại Việt Nam (GBA) tổ chức.

Nhóm Copepods nêu ý tưởng về một doanh nghiệp chuyên sản xuất các loại sản phẩm từ động vật phù du làm thức ăn cho ấu trùng tôm, cá, giúp tăng đáng kể tỷ lệ sống và tăng trưởng của các loài thủy sản. Trương Phạm Phú An, sinh viên lớp QT23, Trung tâm Đào tạo quốc tế thuộc Trường Đại học Kinh tế, Trưởng nhóm Copepods cho biết, với ý tưởng kinh doanh liên quan đến hoạt động chế biến, tiêu thụ thực phẩm vi sinh học copepods (hay còn gọi giáp xác chân bèo), nhóm đã dành 3 tháng nghiên cứu, làm việc liên tục để hoàn thiện mô hình sản xuất, kinh doanh, phân tích thị trường, lên kế hoạch tài chính cũng như trình bày

Với đề tài "Chế biến thực phẩm vi sinh học Copepods", nhóm Copepods gồm các sinh viên đến từ hai trường Đại học Kinh tế, Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) vừa xuất sắc đạt quán quân "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024".
Ảnh: H.L

ý tưởng trước ban giám khảo. Theo An, copepods - nguồn thức ăn tự nhiên cho ấu trùng tôm, cá - đang trở thành tiêu chuẩn công nghiệp mới của ngành chăn nuôi thủy sản châu Âu. Tại đây, copepods được xem là mắt xích quan trọng trong chuỗi thức ăn của ấu trùng tôm, cá do có giá trị dinh dưỡng cao. Copepods chứa nhiều acid amin và các acid béo, phù hợp với quá trình sinh trưởng và phát triển của thủy sinh vật. Ngoài ra, hàm lượng protein, enzyme tiêu hóa và vitamin trong copepods tương đối cao, cung cấp nguồn dinh dưỡng cần thiết mà không một loại thức ăn công nghiệp nào có thể thay thế được trong ao nuôi. Chưa kể, loài giáp xác chân

chèo này cũng góp phần tăng cường quá trình oxy hóa, giảm khí độc và sự phát triển của tảo dưới đáy ao, qua đó giúp cân bằng hệ sinh thái trong ao nuôi.

Quá trình nghiên cứu, nhóm Copepods nhận thấy loài giáp xác chân bèo được tìm thấy ở hầu hết môi trường nước mặn, ngọt. Chúng có kích cỡ rất nhỏ, từ 0,2-2mm, sinh sống dựa vào động vật phù du, tảo và mùn bã hữu cơ. Với ưu điểm vượt trội về giá trị dinh dưỡng và khả năng cải thiện môi trường nuôi trồng thủy sản, nhóm sinh viên đã tập trung nghiên cứu, phát triển quy trình chế biến thức ăn chăn nuôi từ copepods nhằm tối ưu hóa giá trị sử dụng của chúng. Trưởng nhóm

Trương Phạm Phú An cho biết, công nghệ chế biến được áp dụng sẽ giữ nguyên giá trị dinh dưỡng của copepods, đồng thời bảo đảm tính ổn định và dễ dàng sử dụng cho các trang trại nuôi trồng thủy sản.

Theo kế hoạch của Copepods, sản phẩm sẽ được chế biến thành dạng bột hoặc viên, phù hợp các phương pháp cho ăn hiện đại. Những bước chính trong quy trình chế biến bao gồm thu hoạch copepods từ môi trường nước sạch, sau đó xử lý và bảo quản bằng công nghệ lạnh hoặc sấy khô, cuối cùng là đóng gói sản phẩm với tiêu chuẩn chất lượng cao nhất. "Chúng tôi tin tưởng sản phẩm chế biến từ copepods không chỉ đáp ứng nhu cầu dinh dưỡng cao cho ấu trùng tôm, cá mà còn giúp giảm thiểu các vấn đề môi trường trong ao nuôi, góp phần tạo ra một nền công nghiệp thủy sản bền vững và thân thiện với môi trường," An chia sẻ.

Theo các thành viên, việc giành giải quán quân tại "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024" mở ra cơ hội phát triển và mở rộng quy mô dự án trong tương lai. Võ Đức Vinh, sinh viên Khoa Sinh - Môi trường, Trường Đại học Sư phạm, thành viên nhóm Copepods, cho biết thành công của Copepods giúp các thành viên tự tin hơn trong hoạt động nghiên cứu, sáng tạo và tìm kiếm sản phẩm có lợi cho ngành nuôi trồng thủy sản. Theo Vinh, sau cuộc thi, nhóm Copepods sẽ tiếp tục thực hiện kết nối với các

nhà đầu tư và đối tác chiến lược để triển khai dự án một cách hiệu quả.

Để trở thành quán quân "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024", nhóm Copepods đã trải qua ba vòng thi gồm trình bày ý tưởng (giải pháp, mô hình kinh doanh, tiếp thị, lợi thế cạnh tranh, nhu cầu tài chính, khách hàng mục tiêu), thuyết trình bằng video và cuối cùng là chia sẻ thông tin, ý tưởng trực tiếp với ban giám khảo tại đêm chung kết. Các sản phẩm dự thi được nhóm thể hiện bằng tiếng Anh. Tại đêm chung kết diễn ra tối 29-8 tại Thành phố Hồ Chí Minh, ông Vi Thanh Tuấn, thành viên Hội đồng GBA - Trưởng dự án Giải thưởng Doanh nghiệp GBA cho biết "Giải thưởng Sáng tạo Trẻ GBA-2024" thể hiện sự quan tâm của cộng đồng doanh nghiệp Đức đối với hoạt động đổi mới sáng tạo theo hướng bền vững của sinh viên Việt Nam. Về lâu dài, hoạt động liên kết này sẽ giúp tạo ra giá trị kinh tế, việc làm cũng như mở ra cơ hội hợp tác giữa các doanh nghiệp có cùng mục tiêu phát triển bền vững. "Chúng tôi hướng tới việc tạo ra những tác động tích cực, thông qua hoạt động cố vấn và khuyến khích tài năng trẻ đổi mới sáng tạo. Giành giải quán quân, nhóm Copepods sẽ được quỹ CSR của GBA hỗ trợ tài chính để hiện thực hóa ý tưởng kinh doanh và tôi tin rằng đây là phần thưởng xứng đáng cho những nỗ lực nghiên cứu của nhóm sinh viên", ông Tuấn khẳng định.

H.L

Người trẻ bén duyên cùng bảo tồn

LÂM VIÊN

"Câu chuyện bảo tồn - góc nhìn từ các nhà bảo tồn trẻ" là talkshow thuộc khuôn khổ Hội nghị sinh viên về Bảo tồn thiên nhiên (SCNC) 2024 do Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), Trung tâm Hành động vì động vật hoang dã Việt Nam (WildAct Vietnam), Hội Động vật học Frankfurt và Trung tâm Bảo tồn Đa dạng Sinh học Nước Việt Xanh phối hợp tổ chức cuối tháng Tám. Tại đây, những câu chuyện, quan điểm liên quan vai trò của thế hệ trẻ trong việc bảo vệ thiên nhiên được chia sẻ.

Không nhất thiết phải vào rừng, tiếp xúc với động vật hoang dã mới gọi là bảo tồn. Chúng ta vẫn có thể tham gia công tác bảo tồn từ hành động nhỏ, thông qua những chương trình, mô hình tuyên truyền, giáo dục ý thức... Nguyễn Cát Tường, sinh viên Trường Đại học Ngoại ngữ (Đại học Đà Nẵng) chia sẻ. Theo học chuyên ngành Tiếng Anh truyền thông - một ngành học không liên quan nhiều đến câu chuyện bảo tồn động vật hoang dã, thế nhưng Tường lại "bén duyên" với hoạt động này khi tham gia CLB ENV Đà Nẵng. Tại đây, những tình nguyện viên

trẻ tuổi như Tường tham gia khảo sát, phát hiện một số vụ việc vi phạm liên quan động vật hoang dã như săn bắt, mua bán trái phép và đã trình báo cơ quan chức năng. Đồng thời, Tường cũng tham gia tuyên truyền Luật Bảo tồn đa dạng sinh học, tuyên truyền hình ảnh đẹp của thiên nhiên để nâng cao nhận thức của cộng đồng.

Hơn một năm trước, Tường tham gia khóa tập huấn Bảo tồn thú linh trưởng Việt Nam trong thời gian gần 1 tuần tại Vườn quốc gia Kon Ka Kinh (tỉnh Gia Lai). Những ngày ở Kon Ka Kinh giúp Tường có thêm trải nghiệm, kiến thức về đa dạng sinh học. Trở về

Những nhà bảo tồn trẻ tham gia Hội nghị sinh viên về Bảo tồn thiên nhiên (SCNC) 2024.
Ảnh: L.V

từ núi rừng, cô sinh viên Trường Đại học Ngoại ngữ tham gia lập fanpage "Wildlife Conservation Hub" nhằm chia sẻ những thông tin bảo vệ môi trường, giữ gìn thiên nhiên và kết nối những người tâm huyết với hoạt động bảo tồn.

Trong khi đó, Võ Hoàng Bảo, sinh viên Trường Đại học Nông lâm Thành phố Hồ Chí Minh biết đến bảo tồn từ năm thứ hai trên giảng đường. "Em học về khoa học môi trường và bảo tồn là một phần trong đó. Bên cạnh những kiến thức được học về xử lý nước thải, khí thải, em có dịp tìm hiểu về động vật hoang dã, thiên nhiên thông qua môn đa dạng sinh học và bắt đầu hứng thú từ đó", Bảo chia

sẻ. Sang năm thứ tư, Bảo tiếp tục tràn trề về hiện trạng những loài sắp tuyệt chủng, những con thú bị giam cầm và quyết định đi theo bảo tồn. Với hướng đi này, Bảo trở thành gương mặt thân quen trong nhiều dự án, hoạt động cộng đồng về bảo tồn động vật hoang dã, là tình nguyện viên bảo tồn ở Vườn quốc gia Bù Gia Mập (tỉnh Bình Phước)... Tại SCNC 2024, Bảo xuất sắc đoạt giải 3 ở hạng mục Diễn thuyết dành cho nghiên cứu xuất sắc về hệ sinh thái đặc trưng của bán đảo Sơn Trà, cụ thể là các loài linh trưởng quý hiếm như Voọc chà và chà nâu.

Đó là chia sẻ của 2 trong số 5 người trẻ tham gia talkshow "Câu

chuyện bảo tồn - góc nhìn từ các nhà bảo tồn trẻ". Với Bảo và Tường, câu chuyện học tập dưới tán rừng hay tham gia những dự án, hoạt động xã hội về bảo tồn và môi trường trong vai trò tình nguyện viên là dịp để người trẻ học hỏi, mở mang kiến thức và có định hướng sâu sắc về bảo tồn. Qua đó nuôi dưỡng, trui rèn bản lĩnh người làm bảo tồn, bởi những ngày tháng đi thực địa trong rừng sâu sẽ dễ nản nếu không đủ yêu thích và đam mê. Theo anh Phan Phú, Kỹ thuật viên phúc lợi động vật của Tổ chức Động vật châu Á (AAF), để bước chân vào con đường bảo tồn, người trẻ cần phá bỏ những rào cản về ngôn ngữ, mạnh dạn giao tiếp, đặt câu hỏi khi muốn tìm hiểu và tạo đồng thuận giữa người với người trong công việc... Còn với tiến sĩ Nguyễn Trang, Giám đốc WildAct Việt Nam, thông qua việc chia sẻ tri thức và kinh nghiệm, SCNC cùng với "sức trẻ" sẽ tạo ra sự thay đổi tích cực cho cộng đồng bảo tồn và sự phát triển bền vững của môi trường. Đây cũng là cơ hội để xây dựng những mối quan hệ đối tác mạnh mẽ, góp phần bảo vệ và phát triển đa dạng sinh học của Việt Nam.

L.V

Xứ Quảng với những chuyện xưa

VĂN THÀNH LÊ

Chuyện xưa xứ Quảng là chuyên mục hiện có tuổi đời cao thứ nhì sau Cửa sổ Tri thức trên Báo Đà Nẵng cuối tuần. Điều gì đã làm cho nó “thọ” đến vậy?

Từ đỉnh đèo Hải Vân “Thiên hạ đệ nhất hùng quan” trải về Nam, xứ Quảng là dấu ấn một thời mở cõi về phương Nam của nhiều thế hệ người Việt, như tên gọi của vùng đất mới: Quảng Nam. Nức tiếng địa linh nhân kiệt, nổi danh khoa bảng hiển tài, nơi đây được xem là một thực thể địa lý - lịch sử kỳ lạ của đất nước. Ôn cố tri tân, kể từ số này, Đà Nẵng cuối tuần ra mắt bạn đọc Chuyên mục Chuyện xưa xứ Quảng (CXXQ), như một gạch nối giữa quá khứ hiển linh và tương lai kỳ vọng. Rất mong được sự ủng hộ của bạn đọc và cộng tác viên xa gần.

Lời Tòa soạn trên Đà Nẵng cuối tuần số ra ngày 2-9-2007 thông báo “khai sinh” một chuyên mục mới đã đến với bạn đọc gần xa. Người “mở hàng” là tác giả Ngô Phú Lâm (bút danh của PGS.TS Ngô Văn Minh) với bài “Tiếng còi tâm và lá cờ Tổ quốc” chỉ hơn 600 chữ, kể chuyện sáng ngày 26-8-1945 có tiếng còi tâm và lá cờ đỏ sao vàng của Cách mạng tháng Tám tung bay ở nội thành Đà Nẵng.

Tác giả viết: “Từ sau ngày lịch sử đó, người dân Đà Nẵng đã hình thành một nếp sinh hoạt biểu hiện tinh thần tự tôn dân tộc. Mỗi buổi sáng, khi nghe tiếng còi tâm vừa cất lên thì từ cụ già cho đến trẻ em, dù đang làm việc gì cũng đều dừng lại bỏ mũ nón đứng nghiêm tại chỗ, quay về phía Cơ quan Ủy ban Cách mạng lâm thời (Tòa thị chính Đà Nẵng) để chào lá cờ đỏ sao vàng của Tổ quốc.”

Từ cú hích ban đầu đó, nhiều tác giả trên vùng đất Quảng Nam - Đà Nẵng đã gửi bài cộng tác, mỗi người một vẻ làm cho chuyên mục ngày một thêm phong phú. Hơn 4 tháng sau đó, trong lần họp cộng tác viên Báo Đà Nẵng ngày 26-1-2008, nhà thơ Bùi Xuân đề nghị nên chú ý nhiều hơn nữa đến chuyên mục CXXQ, bởi đây là nơi chốn lưu giữ tên người, tên đất, tên làng, góp phần làm nên bản sắc tờ báo. Từ đó,

Tòa thị chính Đà Nẵng trong bài đăng đầu tiên của chuyên mục Chuyện xưa xứ Quảng trên Đà Nẵng cuối tuần số ra ngày 2-9-2007. Ảnh: V.T.L

“Từ đỉnh đèo Hải Vân Thiên hạ đệ nhất hùng quan” trải về Nam, xứ Quảng là dấu ấn một thời mở cõi về phương Nam của nhiều thế hệ người Việt, như tên gọi của vùng đất mới: Quảng Nam. Nức tiếng địa linh nhân kiệt, nổi danh khoa bảng hiển tài, nơi đây được xem là một thực thể địa lý - lịch sử kỳ lạ của đất nước. Ôn cố tri tân, kể từ số này, Đà Nẵng cuối tuần ra mắt bạn đọc Chuyên mục Chuyện xưa xứ Quảng, như một gạch nối giữa quá khứ hiển linh và tương lai kỳ vọng. Rất mong được sự ủng hộ của bạn đọc và cộng tác viên xa gần.”

Lời Tòa soạn trên Đà Nẵng cuối tuần số ra ngày 2-9-2007 thông báo “khai sinh” một chuyên mục mới đã đến với bạn đọc gần xa.

Tổng Biên tập Ngô Quy Nhơn đã quyết định thêm “đất” cho chuyên mục non trẻ, tăng gấp đôi lượng chữ cho mỗi bài.

Sự mới mẻ, cần thiết của chuyên mục với sứ mệnh thực hiện “một gạch nối giữa quá khứ hiển linh và tương lai kỳ vọng” đã thúc giục các tác giả gần xa gửi bài cộng tác. Có trường hợp thật đáng trân trọng như bài “Di chúc của Ông Ích Khiêm” của thầy giáo Nguyễn Đình Thảng (1925-2007) đã đăng vào kỳ thứ 15 trên CXXQ. Thầy quê quán xã Bình Phước, huyện Bình Sơn, tỉnh Quảng Ngãi. Trước năm 1975 ông từng học và giảng dạy tại Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, là một trong những cán bộ đầu tiên ngành Hán Nôm của trường. Khi CXXQ được khai sinh cũng là lúc ông qua đời. Quý trọng người thầy tài năng đáng kính, học trò đã gửi bài di cảo của thầy để đăng trên chuyên mục non trẻ của Báo Đà Nẵng ngay trong năm 2007.

Nhà nghiên cứu Nguyễn Sinh Duy lúc sinh thời cũng tham gia nhiều bài viết CXXQ,

trong đó có bài “Cải Quảng Nam trên văn đàn xưa” đăng trên chuyên mục vào tháng 3-2010 nói về nhà văn Phan Khôi khá lý thú. Dân gian có câu “Quảng Nam hay cải”, Phan Khôi cũng vì hay cải nên đã đi vào thành ngữ “Lý sự Phan Khôi”.

Một trong những tác giả cộng tác thường xuyên cho chuyên mục là nhà nghiên cứu Phạm Hữu Đăng Đạt (1957-2015). Sinh thời công tác tại Thư viện Khoa học tổng hợp Đà Nẵng, ông có cả một kho tư liệu nên tranh thủ đi diễn dã nhiều nơi, viết CXXQ đăng báo và in sách với tựa Chuyện xưa đất Quảng (NXB Đà Nẵng, 2012). Ghi nhận công sức cộng tác viên Phạm Hữu Đăng Đạt, khi ông mất, người phụ trách chuyên mục đã “di tản trạm” để Ban Biên tập đến viếng hương. Một số bài của ông gửi trước khi ông mất, về sau đã được lần lượt đăng tải trên CXXQ với tên tác giả được đóng khung.

Tác giả Lê Thị cùng đồng môn thời đại học Lê Đình Cương (bút danh Phú Bình,

ĐNCT: Nhằm thiết thực kỷ niệm 100 năm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam (21-6-1925 - 21-6-2025), chuẩn bị xuất bản kỷ yếu Báo Đà Nẵng - 65 năm trưởng thành (dự kiến phát hành vào đầu năm 2025), từ ngày 23-6-2024 Đà Nẵng cuối tuần mở mục “Hương tới kỷ niệm 100 năm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam”. Nội dung tập trung phản ánh quá trình xây dựng, chiến đấu và phát triển Báo Quảng Đà, Cờ Giải Phóng, Quảng Nam - Đà Nẵng và Báo Đà Nẵng qua các thời kỳ, khắc họa các bước phát triển và những đóng góp quan trọng của các thế hệ những người làm báo, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ là cơ quan của Đảng bộ, là tiếng nói của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố. Xin được giới thiệu đến bạn đọc và mong nhận được sự cộng tác của các đồng nghiệp, cộng tác viên xa gần. Trân trọng.

hiện ở Tam Kỳ) là hai cộng tác viên nhiệt tình, từng cứu CXXQ khỏi “chết yểu” trong quãng thời gian khó khăn của chuyên mục bằng những bài viết thắm đẫm hương sắc văn hóa - lịch sử xứ Quảng. Cũng như Phạm Hữu Đăng Đạt, Lê Thị tập hợp phần lớn những bài viết trong chuyên mục CXXQ để in thành sách, và cũng do tránh tên chuyên mục CXXQ, ông lấy tên sách là Người xưa đất Quảng (NXB Đà Nẵng, 2011).

Cộng tác viên xa nhất là Chu Trọng Huyền, ở Nghệ An. Bài “Trần Đình Phong với khoa bảng đất Quảng” ông gửi được đăng trên CXXQ ngày 28-10-2018. Bài viết kể về hành trạng của Đốc học Quảng Nam Trần Đình Phong (1843-1909), người xứ Nghệ, từng là thầy dạy của nhiều nhà khoa bảng lừng danh xứ Quảng như: Phan Châu Trinh, Huỳnh Thúc Kháng, Trần Quý Cáp... Trong bài viết của mình, ngoài tình đồng hương với ngài Đốc học, tác giả còn tỏ lòng ngưỡng mộ đối với các nhà khoa bảng xứ Quảng.

Chuyên mục là mục thường kỳ trên các phương tiện thông tin đại chúng dành riêng cho một vấn đề. Có những chuyên mục sớm “chết yểu” vì nhiều lý do ngoài ý muốn của những người xây dựng nên nó. CXXQ nay đã bước qua năm thứ 17 với gần 800 kỳ báo, “tuổi thọ” của chuyên mục như thế nào còn tùy thuộc vào “sức khỏe” của chính nó. Điều này do cộng tác viên quyết định!

V.T.L

Kỷ niệm thời “Tôi đi học”

(Tiếp theo trang 6)

Thầy Phụng với một tinh thần sư phạm đã chia sẻ thấu đáo một hoàn cảnh của tôi như vậy và đã kéo tôi đến lớp học. Thật là một cái ơn quá lớn! Nếu không có lời thầy, chẳng biết tôi có còn được đến lớp và học tập cho đến sau này!

3. Thầy Ngô Hào dạy môn Lý - Hóa

Thời kỳ trung học đệ nhất cấp (Đệ Tứ tức lớp 9 ngày nay) tôi và Đặng Xuân Hùng (sau là bác sĩ, TS tại - mũi - họng, đã nghỉ hưu tại Thành phố Hồ Chí Minh) là những học sinh trung bình vì ham chơi, suốt ngày kéo nhau đi đánh bóng bàn, bida. Nhưng đến các năm lớp 10, 11 mới ý thức việc học, cũng

như bị áp lực bởi chiến tranh lúc bấy giờ. Thấy Ngô Hào dạy môn Lý - Hóa Trường Phan Châu Trinh, thấu hiểu sự lo lắng của chúng tôi và cả gia đình. Ông đã chủ động tìm đến nhà hỏi han và mỗi tuần 3 buổi đến tận nhà giúp đỡ. Trước hết là phải học thuộc giáo khoa. Thấy kèm chúng tôi, nếu dò giáo khoa không thuộc thì bắt học cho thuộc mới thôi. Sau đó mới cho làm bài tập. Có hôm thầy kèm đến tối mới rời nhà tôi. Cha mẹ tôi có hôm bỏ bì thư gửi tiền thầy, thầy đã từ chối, hoặc nhận chút ít tiền xăng xe. Nhờ sự tận tình giúp đỡ của thầy mà kết quả là cả tôi và Hùng đều đậu cao các kỳ thi tú tài, đặc biệt các môn Lý - Hóa đều

đạt điểm thuộc loại cao nhất!

Sau năm 1975, thầy Ngô Hào chuyển vào Thành phố Hồ Chí Minh dạy học và lập gia đình. Bạn tôi là bác sĩ Hùng đã tiếp tay lo lắng, trả ơn thầy!

Những ân nhân và những vị thầy khả kính của chúng tôi giờ đã về thế giới bên kia, nhưng tất cả họ để lại những tấm gương mà chúng tôi mãi soi vào để noi theo. Nếu không có những người thầy đáng kính, bây giờ chưa biết chúng tôi sẽ ra sao? Trước mùa khai trường năm học mới, xin ghi lại những kỷ niệm đã qua 50-60 năm trước, như sự tỏ bày chút lòng thành kính!

T.D.T

Chấp cánh đam mê

(Tiếp theo trang 5)

Một trong những yếu tố quan trọng nhất của hành trình tìm kiếm đam mê là không áp đặt sở thích hay đam mê của bạn lên con. Không có gì sai khi khuyến khích con khám phá một hoạt động mà bạn có chung sở thích, nhưng đặt sở thích của chúng lên trên sở thích của bạn sẽ giúp chúng khám phá ra đam mê thực sự.

Tuy nhiên, với nhiều người, niềm đam mê sẽ thay đổi theo thời gian. Con người chúng ta luôn phát triển không ngừng và luôn sẵn sàng học hỏi điều mới. Quả thật, rất khó để nói liệu đam mê của bạn với công việc nào đó có phai nhạt theo thời gian. Tôi không thể nào quên được những chia sẻ từ chị Thu Hoa, đó là, đánh mất niềm đam mê và ước mơ là một trong những niềm nuối tiếc, thấy cuộc đời mình trôi qua, chỉ để lại trong mình những tiếc nuối và “nếu như”. Minh phát hiện ra rằng sự bất hạnh của mình bắt nguồn từ việc mình thiếu đam mê và mình dần dần bắt đầu kiểm soát được. Thấu hiểu như vậy để có cách hỗ trợ con mình đi đúng đường.

K.H

Úc trao quyền “ngắt kết nối” cho người lao động

TRẦN ĐẮC LUẬN

Úc vừa chính thức thực thi luật mới quy định các nhà quản lý lao động không được liên hệ công việc với nhân viên ngoài giờ làm, và sẽ áp dụng mức phạt lên tới gần 13.000 USD đối với những người vi phạm.

Tháng 2-2024, Úc thông qua luật cho phép người lao động có quyền “ngắt kết nối” sau khi hết giờ làm mà không sợ bị trừng phạt. Luật này chính thức có hiệu lực từ ngày 26-8-2024, bảo vệ quyền từ chối phản hồi của người lao động khi bị người quản lý liên lạc ngoài giờ làm việc.

Quyền ngắt kết nối

Như vậy, theo các điều khoản của luật mới vừa nêu tại Úc, các nhà quản lý vẫn có thể liên lạc với nhân viên sau giờ làm nhưng họ không nên kỳ vọng sẽ nhận được phản hồi. Luật sẽ bảo vệ hàng triệu người lao động Úc khi họ từ chối theo dõi, đọc hoặc trả lời các cuộc liên lạc ngoài giờ làm việc,

Theo cuộc khảo sát năm 2023 của tổ chức nghiên cứu Australian Institute, nhiều người Úc đã làm việc trung bình 281 giờ làm thêm không được trả lương vào năm 2023.

Ảnh: The Star

trừ khi việc từ chối đó bị xem là không hợp lý, theo thông tin từ Ủy ban Lao động Công bằng của Úc (Fair Work Commission - FWC). FWC là cơ quan quốc gia của Úc chịu trách nhiệm giám sát và điều chỉnh các quy định về lao động, bao gồm các vấn đề như lương tối thiểu, điều kiện làm việc, giải quyết tranh chấp lao động và các vấn đề liên quan khác.

Với sự xuất hiện của các nền tảng trực tuyến, việc liên lạc đã trở nên dễ dàng hơn bao giờ hết, nhưng điều này cũng tạo điều kiện để các nhà quản lý có thể dễ

dàng liên hệ với nhân viên hơn. Chủ tịch Hội đồng Công đoàn Úc, bà Michele O'Neil, cho biết: "Hiện nay, việc liên lạc quá dễ khiến người ta không còn áp dụng những điều hợp lý nữa. Chúng tôi hy vọng điều này sẽ khiến các nhà quản lý suy nghĩ kỹ hơn trước khi gửi tin nhắn hoặc email". Bà Michele O'Neil gọi việc thực thi luật mới là "một ngày lịch sử đối với người lao động", dù không phải ai cũng vui mừng, đặc biệt là những người đại diện cho các chủ doanh nghiệp.

Trong phản hồi gửi đến AFP,

tổ chức Nhóm Công nghiệp Úc (Australian Industry Group) nhận định “luật về quyền ngắt kết nối đã được đưa ra vội vã, thiếu suy nghĩ và gây nhầm lẫn sâu sắc”, đồng thời cảnh báo các nhân viên có thể sẽ lúng túng khi lên lịch làm việc ngoài giờ.

Thách thức thực thi

Theo trang Iuslaboris (nhà cung cấp dịch vụ pháp lý hàng đầu thế giới trong lĩnh vực luật lao động, di trú và hưu trí), quá trình thực thi “luật ngắt kết nối” cũng cho thấy những thách thức nhất định. Trước hết là sự khác biệt về múi giờ và văn hóa làm việc quốc tế. Trong các công ty đa quốc gia, nơi nhân viên làm việc ở nhiều múi giờ khác nhau, việc bảo đảm quyền ngắt kết nối cho tất cả các nhân viên là rất phức tạp. Một số nhân viên có thể sẽ cần phải tham gia các cuộc họp hoặc trả lời email ngoài giờ làm việc chính thức do yêu cầu từ các đồng nghiệp ở múi giờ khác.

Thứ hai là áp lực từ văn hóa làm việc. Trong một số ngành nghề và văn hóa doanh nghiệp, có sự kỳ vọng ngầm rằng nhân viên phải luôn sẵn sàng và kết nối, ngay cả ngoài giờ làm việc chính thức. Điều này đặc biệt phổ biến trong các ngành như tài chính, công nghệ, hoặc dịch vụ khách

“Chúng tôi chỉ đơn giản nói rằng những người không được trả lương cho 24 giờ một ngày không nên bị phạt nếu họ không online và không sẵn sàng trong suốt 24 tiếng mỗi ngày”.

Thủ tướng Anthony Albanese bày tỏ sự ủng hộ với quyền ngắt kết nối của người lao động khi quốc hội Úc phê chuẩn luật mới này vào tháng 2-2024.

hàng, các lĩnh vực mà sự đáp ứng nhanh chóng rất được coi trọng.

Thứ ba là khả năng thực thi và giám sát luật. Một số quốc gia gặp khó khăn trong việc giám sát và thực thi quyền ngắt kết nối, nhất là khi các quy định mới chỉ dừng ở mức khuyến nghị hoặc chưa có quy định cụ thể về cách thức xử phạt khi vi phạm. Điều này khiến cho quyền ngắt kết nối trở nên khó áp dụng và dễ bị bỏ qua trong thực tế.

Và cuối cùng chính là tính linh hoạt của người lao động. Một số nhân viên thích sự linh hoạt trong lựa chọn làm ở đâu và khi nào thay vì phải tuân theo giờ làm cố định. Điều này có thể mâu thuẫn với việc thực thi quyền ngắt kết nối, nhất là khi người lao động chủ động lựa chọn làm ngoài giờ để phù hợp với các nhu cầu cá nhân.

T.D.L

Ban nhạc Oasis sẽ gạt hái thành công sau tái hợp?

ĐOÀN GIA HUY

Ban nhạc rock huyền thoại Oasis của Anh vừa thông báo tái hợp cho chuyến lưu diễn vòng quanh thế giới vào năm tới. Sự tái hợp này đã chấm dứt mối bất hòa của hai anh em Liam và Noel Gallagher kéo dài 15 năm. Liệu hai anh em nhà Gallagher sẽ luôn đoàn kết hỗ trợ cho nhóm tiếp tục gạt hái những thành công phía trước hay làm hoen ố di sản của họ như một số ban nhạc từng tái hợp?

Trong chuyến lưu diễn duy nhất của nhóm tại châu Âu vào năm tới, Oasis hứa hẹn mang đến những màn trình diễn hoành tráng nhất và dự báo trở thành nhóm nhạc có vé bán chạy nhất trong một thập kỷ. Theo đó, ban nhạc đình đám một thời này sẽ bắt đầu chuyến lưu diễn mang tên “Oasis Live '25” vào tháng 7-2025 với 14 buổi hòa nhạc tại Cardiff, Manchester, London, Edinburgh của Anh và thủ đô Dublin của Ireland. Các buổi biểu diễn tại Anh và Ireland sẽ kết thúc bằng 2 buổi biểu diễn tại công viên Croke của Dublin vào giữa tháng 8. Ngoài ra, ban nhạc còn lên kế hoạch biểu diễn ở các châu lục bên ngoài châu Âu vào cuối năm sau.

Ban nhạc Oasis được thành lập tại Manchester ở phía tây bắc nước Anh vào năm 1991 và được ghi nhận đã góp phần tạo nên kỷ nguyên Britpop của thập kỷ đó. Tính đến năm 2009, Oasis bán được 70 triệu đĩa trên toàn thế giới. Chuyến lưu diễn sắp tới này đánh dấu lần đầu tiên Oasis tái hợp kể từ năm 2009 sau khi anh em nhà Gallagher bất hòa. Noel Gallagher từng tuyên bố phải chia tay nhóm do không thể tiếp tục làm việc chung với người em trai Liam. Đây là đỉnh điểm mâu thuẫn sau một thời gian dài hai anh em không nói chuyện, không đi trên cùng một phương tiện, không nhìn mặt nhau trên sân khấu khi biểu diễn và thậm chí cả khi đi xem đội bóng Manchester City thi đấu.

Ban nhạc rock huyền thoại Oasis sẽ tái hợp cho chuyến lưu diễn vòng quanh thế giới vào năm 2025.

Ảnh: Getty Images

Oasis là một trong số những ban nhạc rock của Anh kiếm tiền nhất thế giới với tổng số đĩa bán ra trên toàn cầu lên tới 50 triệu bản. Tại thời điểm đó, hai anh em nhà Gallagher là trụ cột của Oasis - Noel là người sáng tác ca khúc và chơi guitar chính, còn Liam là ca sĩ. Họ được biết đến như một “cặp đôi bão táp” ngay từ khi Oasis được thành lập tại cái nôi âm nhạc nước Anh. Các ca khúc sử dụng chủ yếu nhạc đệm là guitar đã trở thành trào lưu cho những ban nhạc ở xứ sở sương mù giữa thập niên 90 của thế kỷ trước, được giới phê bình âm nhạc gọi là Britpop.

Album thứ ba của nhóm có tên “Be Here Now” phát hành năm 1997 được ghi nhận là album bán chạy nhất trong lịch sử âm nhạc Anh. Ban nhạc Oasis từng có 8 đĩa đơn và 8 album đứng số 1 ở Anh, giành 17 giải NME, 9 giải Q, 4 giải MTV châu Âu và 6 giải Brit; phá kỷ lục Guinness thế giới cho nghệ sĩ thành công nhất tại Anh giai đoạn từ năm 1995-2005.

Việc chia tay của nhóm không phải là ngoại lệ bởi trong lịch sử âm nhạc có rất nhiều ca sĩ trong ban nhạc sống giữa hai thái cực khi họ đang ở đỉnh cao nghề nghiệp, chẳng hạn như Axl Rose và Slash trong

thời thịnh của Guns N Roses đầu thập niên 90, Ritchie Blackmore và Ian Gillan trong Deep Purple, hay như Sting và Stewart Copeland trong The Police. Tuy nhiên, dù bất đồng về quan điểm nhưng anh em nhà Gallagher có sự phối hợp rất ăn ý và tương hỗ trong tài năng. Liam là sự bổ sung cần thiết cho anh mình ở vai trò ca sĩ chính với giọng hát không quá cầu kỳ, phong thái bất cần.

Lâu nay, việc tan rã rồi tái hợp đối với các nhóm nhạc là một quá trình không hề đơn giản. Một số ban nhạc phải mất hàng thập kỷ để quay trở lại, như ban nhạc The Hustlers của thập niên 60, đã tái hợp sau 50 năm tan rã. Không ít ban nhạc nhanh chóng tan rã sau khi vừa tái hợp. Hầu hết các cuộc hội ngộ đều mong muốn mang lại số dư trong tài khoản ngân hàng cho các nghệ sĩ và là cơ hội để người hâm mộ sống lại những ngày tháng tươi đẹp xưa cũ. Bất kể lý do gì khiến họ quay trở lại, người hâm mộ ban nhạc Oasis vẫn hy vọng hai anh em nhà Gallagher tiếp tục gạt hái thành công trong sự nghiệp âm nhạc và giữ nguyên vẹn mối quan hệ mới được hàn gắn này.

D.G.H